

Handleiding readerovereenkomsten

Inhoud

1. Achtergrond van de readerregeling
2. Invulling van de normen
3. Opzet van de readerovereenkomsten
4. Korte gedeelten en korte werken
5. Billijke vergoeding
6. Melding en betaling
7. Bronvermelding
8. Overige voorwaarden
9. Tien meest gestelde vragen
10. Inleiding op de readerovereenkomsten en standaardvoorwaarden van Stichting PRO

1. Achtergrond van de readerregeling

De Auteurswet 1912 (Aw) staat toe dat zonder toestemming van de auteursrechthebbenden korte gedeelten van publicaties en/of korte werken mogen worden overgenomen in onderwijspublicaties (artikel 16 Aw).

Deze zogenaamde ‘wettelijke licentie’ is wel aan voorwaarden gebonden:

- de publicaties moeten zijn ‘gemaakt om te worden gebruikt als toelichting bij het onderwijs’;
- het werk waaruit is overgenomen moet ‘rechtmatig openbaar gemaakt zijn’;
- de persoonlijkheidsrechten van de auteursrechthebbenden moeten in acht worden genomen: naam- en bronvermelding, correcte ongewijzigde weergave van de overgenomen tekst;
- het moet gaan om een ‘kort’ gedeelte of een ‘kort’ werk;
- in compilatiewerken (bloemlezingen) mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele korte werken of korte gedeelten van zijn oeuvre;
- aan de rechthebbenden moet een ‘billijke vergoeding’ worden betaald.

Ook onderwijsinstellingen kunnen een beroep doen op deze wettelijke licentie indien zij onder eigen verantwoordelijkheid publicaties verzorgen als toelichting bij het onderwijs. Deze wettelijke licentie is niet beperkt tot het reguliere, van overheidswege bekostigde onderwijs. Commerciële onderwijsinstellingen, maar ook uitgevers kunnen op deze zogenaamde ‘onderwijsexceptie’ een beroep doen¹.

Toestemming van de auteursrechthebbenden van de uitgave waaruit wordt

---

¹ Op grond van de Europese Richtlijn ‘tot harmonisatie van enkele aspecten van Auteursrecht en naburige rechten in de informatiemaatschappij’ geldt als voorwaarde dat het illustratief gebruik voor onderwijsdoeleinden is toegestaan ‘voor zover dit door het beoogde, niet-commerciële doel wordt gerechtvaardigd’. Deze beperking richt zich op de onderwijsinstelling. Het NUV gaat er voornamelijk vanuit dat de voorwaarden van de readerregeling per definitie commercieel gebruik van het overgenomen korte gedeelte of korte werk uitsluit. Het is mogelijk dat artikel 16 van de Nederlandse Auteurswet naar aanleiding van de Richtlijn wordt aangepast.

overgenomen, is niet vereist, maar wel moet met de auteursrechthebbenden overeenstemming zijn bereikt over de invulling van de wettelijke voorwaarden waaronder het overnemen is toegestaan, met name over de omvang van het korte gedeelte c.q. het korte werk en de te betalen billijke vergoeding.

Het is doorgaans de uitgever die het recht op hergebruik mede namens de auteur behartigt, in ieder geval kan hij een bemiddelende rol op zich nemen. Het Nederlands Uitgeversverbond, als brancheorganisatie van de in Nederland gevestigde boeken-, tijdschrift- en dagbladuitgevers, heeft namens zijn leden overeenkomsten gesloten met de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) namens de universiteiten, inclusief de Open universiteit, en met de Vereniging van Hogescholen, de HBO-raad, namens de instellingen van hoger beroepsonderwijs. Deze overeenkomsten kunnen ook worden toegepast op readers die worden vervaardigd door de instellingen voor beroeps- en volwassen educatie. Met de vereniging van voornoemde instellingen (de Bve-raad) vindt overleg plaats over een collectieve afkoopregeling voor het overnemen van korte gedeeltes en korte werken. In de 'readerovereenkomsten' met VSNU en HBO-raad worden onder meer afspraken gemaakt over de normen voor kort gedeelte, kort werk en de billijke vergoeding.

2. Invulling van de normen

Bij de invulling van de normen in de readerovereenkomsten is rekening gehouden met het soort onderwijs dat wordt gegeven (regulier of commercieel), de wijze van het gebruik (het al dan niet vervangend karakter van de betreffende onderwijspublicaties ten opzichte van de voorgeschreven onderwijsuitgaven) en de omvang van het gebruik. Voor de berekening van de billijke vergoeding heeft de berekeningsformule die ten grondslag ligt aan de billijke vergoeding van de NUV/VvL Regeling Bloemlezingen als uitgangspunt gediend. In de readerovereenkomsten is deze berekeningsformule gehanteerd in de vorm van vaste tarieven per overgenomen pagina.

Voor alle onderwijspublicaties geldt dat indien niet wordt voldaan aan de wettelijke voorwaarden van artikel 16 Aw, met name aan de voorwaarde van de toegestane omvang van het korte gedeelte of kort werk, eerst toestemming aan de uitgever van de betreffende uitgave moet worden gevraagd voordat tot het overnemen kan worden overgegaan.

3. Opzet van de readerovereenkomsten

De overname van elk kort gedeelte of kort werk wordt gemeld aan de uitgever van de uitgave waaruit is overgenomen aan de hand van een meldingsformulier. Met ingang van september 1997 is bij de door het Nederlands Uitgeversverbond opgerichte Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO) een centraal meld- en betaaladres ingericht. Hiervoor worden door Stichting PRO meldingsformulieren beschikbaar gesteld, waarmee per readertitel kan worden aangemeld. Ook is het mogelijk om de meldingen per diskette aan te leveren. Voor universiteiten die per diskette melden, geldt een lager tarief. Voor de verkrijging van formulieren, meldingsdiskette en voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Stichting PRO. Bij de melding aan Stichting PRO dient een bewijsexemplaar van de reader te worden meegezonden, voorzien van een door Stichting PRO verleend uniek

administratienummer. Stichting PRO hanteert 'standaardvoorwaarden' voor de instellingen die van deze service gebruik maken (zie bijlage).

Door middel van de melding van overgenomen korte gedeelten of korte werken wordt (via Stichting PRO) aan de uitgever (en daarmee ook aan de auteur van het overgenomen werk) een billijke vergoeding aangeboden: het paginatariëf vermenigvuldigd met het aantal overgenomen pagina's vermenigvuldigd met de oplage van de reader. Op basis van deze melding ontvangt de betreffende onderwijsinstelling van Stichting PRO een factuur. De uitgever is verantwoordelijk voor de regeling met de betrokken auteurs (doorgaans ontvangen de auteurs van de uitgever 50% van deze vergoeding, onder aftrek van kosten).

De titelspecifieke melding van overgenomen korte gedeelten en korte werken kan ook worden afgekocht door middel van een jaarlijkse afkoopsom, gebaseerd op het ingeschat gebruik per student.

In de readerovereenkomst met de HBO-raad is voor de hogescholen voor de jaren 2001, 2002 en 2003 een collectieve afkoopsom getroffen. Universiteiten kunnen op individuele basis met Stichting PRO een afkoopregeling treffen.

4. Korte gedeelten en korte werken

Op grond van artikel 16 Aw mogen alleen korte gedeelten en korte werken zonder toestemming van de maker worden overgenomen. De readerregeling heeft de korte gedeelten of korte werken als volgt gedefinieerd:

- maximaal 10.000 woorden uit een niet-literair boek, mits niet meer omvattend dan een derde deel van de betreffende uitgave;
- maximaal 8000 woorden uit niet-literaire tijdschriften, nieuwsbrieven, dagbladen en andere periodieken, mits niet meer omvattend dan een derde deel van de aflevering van de betreffende periodiek;
- maximaal 100 regels poëzie of 2500 woorden proza, mits niet meer omvattend dan een tiende deel van het gehele oorspronkelijke literaire werk.

Ter oriëntatie: een boekpagina omvat gemiddeld zo'n 400 woorden, een tijdschriftpagina vaak meer dan het dubbele aantal woorden. Voor niet-literaire boeken ligt de kritische grens dus rond de 25 pagina's en bij tijdschriften rond de acht pagina's.

In geval van overname van bladmuziek, wordt voor de duur van de readerovereenkomsten de songtekst hetzelfde behandeld als poëzie (hele tekst tot een maximum van 100 regels en met een minimumvergoeding van 11,50 euro).

Voor notenschrift geldt een halve pagina van het oorspronkelijke werk als maximum. Er zijn bijzondere afspraken voor korte werken als grafieken, tabellen, schema's en soortgelijke werken, alsmede voor oraties en jurisprudentie. Raadpleeg daarvoor de hierna opgenomen tekst van de readerovereenkomsten met toelichting.

Voor het overnemen van niet-korte gedeelten en werken is toestemming van de rechthebbenden vereist. Stichting PRO kan daarbij bemiddelen en hanteert daarvoor standaardvoorwaarden (zie bijlage).

5. Billijke vergoeding

De billijke vergoeding wordt berekend per overgenomen pagina uit het boek of periodiek vermenigvuldigd met de oplage van de reader. Indien een afkoopregeling is overeengekomen, wordt een afkoopsom per instelling op basis van feitelijk gebruik in het verleden vastgesteld.

Het aantal overgenomen pagina's wordt naar redelijkheid afgerond tot hele pagina's. De totaal vervaardigde oplage is bepalend en niet het aantal verkochte exemplaren, dit om administratieve rompslomp te voorkomen.

In geval van tijdige, volledige en correcte aanmelding van korte gedeelten en korte werken op de door Stichting PRO voorgeschreven elektronische wijze bedraagt het tarief per pagina voor onderwijspublicaties die zijn gemaakt om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003:

- 2,5 eurocent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- 3,5 eurocent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

In geval van tijdige, volledige en correcte aanmelding van korte gedeelten en korte werken aan de hand van de door Stichting PRO voorgeschreven meldingsformulieren bedraagt het geldend tarief per pagina voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003:

- 3 eurocent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- 4 eurocent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

Voor het overnemen van foto's en tekeningen geldt het paginatatarief per overgenomen foto of tekening. Indien een pagina met tekst en een foto of tekening wordt overgenomen, dient voor de tekst en voor de illustratie afzonderlijk te worden afgerekend.

In geval van poëzie geldt dat voor het overnemen van volledige gedichten een minimumvergoeding van 11,50 euro moet worden betaald.

Voor de overname van songteksten geldt voor iedere overname een minimumvergoeding van 11,50 euro per werk.

In de readerovereenkomst met de HBO-raad en in afkoopregelingen (zie artikel 10 van de standaardvoorwaarden) zijn voornoemde tarieven op basis van gebruiksgegevens verrekend tot een jaarlijkse vergoeding.

Stichting PRO hanteert voor het overnemen van korte gedeelten en korte werken door het commercieel onderwijs een hoger tarief. (zie standaardvoorwaarden Stichting PRO).

Voor de betaling van billijke vergoedingen (dus voor korte gedeelten en korte werken) is geen BTW verschuldigd. Dit ligt anders in geval van het verlenen van toestemming voor niet-korte gedeelten: daarvoor dient de uitgever BTW in rekening te brengen.

6. Melding en betaling

Zolang geen afkoopregeling is getroffen dienen de onderwijsinstellingen alle overgenomen korte gedeelten en korte werken in readers aan Stichting PRO te melden. Dat gaat kan achteraf, doch binnen de periode van vier maanden die voor de melding is overeengekomen. Iedere reader waarin auteursrechtelijk beschermd werk is overgenomen, moet worden aangemeld vóór het einde van de viermaandelijke periode waarin de betreffende reader is gebruikt. Dat betekent vóór respectievelijk 1 januari, 1 mei of 1 september van elk jaar. De Open universiteit meldt binnen drie maanden na eerste publicatie van het cursusmateriaal.

Betaling vindt plaats op basis van de gespecificeerde afrekening van Stichting PRO. De HBO-instellingen en de universiteiten die dit met Stichting PRO zijn overeengekomen, hoeven de overgenomen korte gedeelten en korte werken niet te melden in ruil voor een jaarlijkse afkoopsom. Zij dienen wel een bewijsexemplaar van de vervaardigde readers in te sturen. De uitzondering van de meldingsplicht heeft geen betrekking op het overnemen van niet-korte gedeelten.

7. Bronvermelding

In de reader dient bij ieder overgenomen gedeelte of werk te worden opgenomen: titel van het werk waaruit is overgenomen, naam van de uitgever, ISBN of ISSN van de uitgave en naam van de auteur(s). Bij een tijdschrift ook het nummer van de jaargang. Deze gegevens mogen afzonderlijk voorin of achterin de reader worden opgenomen, mits de verwijzing naar de betreffende teksten op duidelijke wijze plaatsvindt.

8. Overige voorwaarden

Voor de overige afspraken over onder andere grafieken, schema's en tabellen, de administratie, vrijwaring, controlemogelijkheden, de overname van niet-korte gedeelten en bewijsexemplaren wordt hier verwezen naar de hierna opgenomen tekst van de overeenkomsten, de toelichting en de standaardvoorwaarden van Stichting PRO. De actuele standaardvoorwaarden kunnen worden opgevraagd bij Stichting PRO of kunnen worden geraadpleegd op de internetsite van de stichting (<http://www.cedar.nl/PRO>).

9. Tien meest gestelde vragen

Gezien het grote aantal vragen zowel van onderwijsinstellingen als van uitgevers over de readerregeling, worden hierna de tien meest gestelde vragen beantwoord, voor zover deze niet reeds voldoende beantwoord zijn in het voorgaande.

9.1 Afbakening tussen readerregeling en reprorecht?

Instellingen waar onderwijs wordt gegeven vanwege de overheid of vanwege een rechtspersoon zonder winstoogmerk mogen kleine gedeelten van boeken en korte tijdschriftartikelen fotokopiëren en deze aan de studenten verstrekken, mits:

- de kopieën dienen ter noodzakelijke aanvulling op de leerboeken die in de leerplannen of studieprogramma's per vak worden voorgeschreven of aanbevolen (dus nimmer ter vervanging van een leerboek) én
- aan de Stichting Reprorecht een vergoeding wordt betaald (4,5 eurocent per kopie, voor het niet-wetenschappelijke onderwijs 1,1 eurocent per kopie).

Deze wettelijke bevoegdheid geldt derhalve niet voor particuliere opleidingen en

cursussen. De beperking tot het klein gedeelte geldt niet voor boeken die niet meer binnen redelijke termijn door de uitgever leverbaar zijn.

Stichting Reprorecht (www.cedar.nl/reprorecht) heeft betalingsregelingen getroffen met overkoepelende organisaties, zoals de VSNU, de HBO-raad en de onderwijsbonden (voor het middelbaar beroeps-, voortgezet- en basisonderwijs).

De afkoopregeling die de Stichting Reprorecht met de onderwijsinstellingen heeft getroffen omvat uitdrukkelijk niet de kopieën die zijn opgenomen in readers en andere onderwijspublicaties. De afkoopregeling heeft alleen betrekking op het niet-registreerbare maken en verstrekken van 'losse kopieën'. Voor alle kopieën opgenomen in een reader of andere onderwijspublicatie geldt de readerregeling.

9.2 Afbakening readerregeling en het citaatrecht?

Het is wettelijk toegestaan onder nadere voorwaarden te citeren in wetenschappelijke verhandelingen als onderdeel van een betoog. Het citaat mag geen zelfstandige functie vervullen. Daarin verschilt het (vergoedingsvrij) citeren van het overnemen van een kort gedeelte. Zeker bij korte fragmenten van minder dan een pagina is de grens niet altijd duidelijk. Met de Open universiteit is de praktische afspraak gemaakt dat het citaatrecht alleen wordt gehanteerd bij tekstgedeelten met een omvang van minder dan één pagina van het cursusmateriaal. Ook dan moet het nog altijd gaan om een citaat in de zin van de Auteurswet.

9.3 Wat geldt als een uitgever geen lid is van het NUV?

Op grond van artikel 16 Aw en de readerovereenkomsten kunnen universiteiten en hogescholen bij het overnemen van korte gedeelten en korte werken volstaan met de inzending van een volledig ingevuld meldingsformulier met het aanbod van de billijke vergoeding. Daarmee houdt de onderwijsinstelling zich aan de Auteurswet. Stichting PRO handelt de melding dan verder af, ook met uitgevers die niet bij het NUV zijn aangesloten.

9.4 Wat geldt als wordt overgenomen uit Buitenlandse uitgaven?

De International Association of Scientific, Technical & Medical Publishers (STM) heeft ten behoeve van buitenlandse rechthebbenden ook een readerregeling getroffen met de VSNU namens de universiteiten en met de HBO-raad namens de instellingen van hoger beroepsonderwijs. Deze regeling is gebaseerd op de readerovereenkomsten van het Nederlands Uitgeversverbond. Wel geldt een hoger tarief voor de billijke vergoeding in verband met de doorgaans duurdere buitenlandse uitgaven en de afrekening met buitenlandse rechthebbenden (zie de standaardvoorwaarden van Stichting PRO in de bijlage). Ook STM heeft de uitvoering van de readerregeling in Stichting PRO ondergebracht: hierdoor kunnen de onderwijsinstellingen derhalve de volledige inhoud van de reader langs identieke weg via Stichting PRO aanmelden.

9.5 Welke regels gelden voor bladmuziek en illustraties?

Ook op het overnemen van bladmuziek in een onderwijspublicatie is de wettelijke licentie van artikel 16 Aw van toepassing. De readerovereenkomst die door het Nederlands Uitgeversverbond wordt afgesloten, heeft geen betrekking op bladmuziek: het Nederlands Uitgeversverbond vertegenwoordigt immers niet de uitgevers van bladmuziek. Voor de duur van de readerovereenkomsten heeft de Stichting Musi©opy

namens de rechthebbenden op bladmuziek ingestemd met het van toepassing verklaren van de readerregeling via melding bij Stichting PRO, zij het dat aan de begrippen kort gedeelte en kort werk een andere, op het gebruik van bladmuziek toegesneden, invulling is gegeven (zie hiervoor bij normen kort gedeelte en kort werk). Voor meer informatie over het overnemen van bladmuziek buiten de normen van de readerregeling om, kunt u contact opnemen met de stichting Musi©opy (www.cedar.nl/musicopy).

Op het overnemen van foto's, tekeningen, kaarten en dergelijke in een onderwijspublicatie geldt ook dat de wettelijke licentie van artikel 16 Aw van toepassing is (het zijn 'korte werken'), maar dat de readerovereenkomsten hierover geen nadere afspraken bevatten. Dat komt omdat uitgevers in geval van foto's en tekeningen vaak niet beschikken over de benodigde rechten. In voorkomende gevallen kunnen zij wel een bemiddelende rol op zich nemen.

Over grafieken, tabellen en schema's zijn wel afspraken gemaakt, zie de tekst van de readerovereenkomsten.

In overleg met de organisaties van visuele makers (zoals stichting Beeldrecht en Burafo) kunnen via melding aan Stichting PRO ook de rechten op foto's en tekeningen worden geregeld. Het paginataraief wordt per overgenomen illustratie in rekening gebracht.

9.6 Ook regeling treffen als auteur bij onderwijsinstelling werkt?

Het is mogelijk dat het auteursrecht op een boek of een artikel berust bij de onderwijsinstelling, indien de auteur dit werk heeft geschreven in het kader van zijn arbeidsovereenkomst met de betreffende onderwijsinstelling. Indien de onderwijsinstelling inderdaad moet worden aangemerkt als de auteur, dan zal het ook de onderwijsinstelling zijn die de uitgeefovereenkomst met de uitgever is aangegaan. Tenzij in die uitgeefovereenkomst afwijkende afspraken zijn gemaakt, is ook de onderwijsinstelling die bij voorbeeld een gedeelte overneemt uit een boek geschreven door een van haar medewerkers, gehouden tot naleving van de readerovereenkomst. De onderwijsinstelling kan afspraken maken met haar medewerker over de bestemming van het in de overeenkomst met de uitgever overeengekomen auteursdeel van de netto-opbrengst uit de readerregeling.

9.7 Wel of niet BTW berekenen?

Voor zover het gaat om het overnemen van korte gedeelten of korte werken, dus binnen de grenzen van de wettelijke licentie van artikel 16 Auteurswet, behoeft de uitgever geen BTW in rekening te brengen. De uitgever verricht geen dienst als bedoeld in artikel 4 van de Wet op de Omzetbelasting. De betreffende dienst - het verlenen van toestemming - kan de uitgever als gevolg van de wettelijke licentie niet verrichten, hij heeft alleen een aanspraak op een billijke vergoeding.

Dit is dus anders als de onderwijsinstelling wel toestemming moet vragen, zoals voor een niet-korte gedeelte. De uitgever verricht dan wel een dienst, namelijk het verlenen van toestemming en in die gevallen is de uitgever verplicht BTW (17,5%) in rekening te brengen.

9.8 Voorwaarden niet-korte gedeelten en bemiddeling door Stichting PRO?

Indien een onderwijsinstelling een werk geheel of gedeeltelijk wenst over te nemen en de overname heeft een grotere omvang dan een kort gedeelte of kort werken, is

voorafgaand aan de vervaardiging van de onderwijspublicatie toestemming van de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) noodzakelijk. Indien de toestemming wordt verleend, kunnen de hoogte van de vergoeding en eventuele andere voorwaarden daarbij door de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) worden bepaald.

Stichting PRO heeft van veel uitgevers een mandaat gekregen om een groot deel van de toestemmingsverzoeken tegen standaardvoorwaarden af te handelen. Indien Stichting PRO het toestemmingsverzoek niet zelf kan afhandelen, wordt het toestemmingsverzoek doorgestuurd voor afhandeling naar de desbetreffende uitgever. Voor toestemmingsverzoeken die via Stichting PRO worden ingediend is een toestemmingsaanvraagformulier beschikbaar.

Het toestemmingsaanvraagformulier dient ten minste tien werkdagen voordat de reader in productie wordt genomen in het bezit van Stichting PRO te zijn. De standaard paginatarieven die Stichting PRO hanteert indien namens de betreffende rechthebbenden toestemming kan worden verleend voor het overnemen van niet-korte gedeelten of niet-korte werken zijn opgenomen in de standaardvoorwaarden van Stichting PRO (bijlage).

Indien tijdig voor de publicatie om toestemming wordt gevraagd en de overschrijding van de norm kort gedeelte of kort werk is als ‘marginaal’ aan te merken, zal Stichting PRO het geldende tarief voor korte gedeelten en korte werken in rekening brengen.

In alle gevallen waarin de omvang van het gewenste gedeelte groter is dan 50% van het oorspronkelijke werk zal Stichting PRO eerst contact opnemen met de desbetreffende uitgever: in die gevallen is het denkbaar dat ook de uitgevers die Stichting PRO hebben gemachtigd van deze standaardvoorwaarden willen afwijken of hun toestemming weigeren. Indien een niet-kort gedeelte of een niet-kort werk zonder de vereiste toestemming in een reader blijkt te zijn overgenomen, hanteert Stichting PRO vaste schadevergoedingstarieven, een en ander onverminderd het recht van de desbetreffende rechthebbenden op een aanvullende schadevergoeding indien zij aantoonbaar grotere schade hebben geleden.

9.9 Wat moet gebeuren wanneer de bron onbekend is?

Ook voor het geval dat de samensteller van een reader heel graag een gedeelte van een werk wenst te gebruiken, maar hij om wat voor reden dan ook niet meer kan achterhalen uit welke bron de uitgave afkomstig is, is bij Stichting PRO een voorziening getroffen: het Vrijwaringfonds.

Het Vrijwaringfonds van Stichting PRO biedt de mogelijkheid voor een onderwijsinstelling om in ruil voor een vrijwaring een betalingsregeling te treffen voor het overnemen uit werken waarvan de bron niet meer kan worden achterhaald of waarvan uitgever en auteur niet door de instelling kunnen worden achterhaald. Stichting PRO neemt de inspanningsverplichting op zich de rechthebbenden alsnog te achterhalen. Indien een instelling hiervan gebruik maakt, dient de instelling alle wel bekende brongegevens te melden. Voor het treffen van een betalingsregeling met het Vrijwaringfonds is bij Stichting PRO een modelformulier beschikbaar. Voor de geldende tarieven zie de standaardvoorwaarden van Stichting PRO (bijlage).

9.10 Regeling voor digitaal gebruik?

Het scannen van teksten voor readers is niet toegestaan zonder aanvullende toestemming van de desbetreffende uitgever. Via Stichting PRO kan die toestemming

worden verkregen voor korte gedeelten en korte werken. Hiervoor zal door de onderwijsinstelling een verklaring moeten worden afgegeven om misbruik te voorkomen (alleen tijdelijke elektronische opslag uitsluitend voor gebruik in de desbetreffende 'papieren' reader is toegestaan) en dienen er garanties te worden verleend voor het respecteren van de persoonlijkheidsrechten (onder andere een correcte reproductie en duidelijke bronvermelding). Instellingen die teksten voor 'papieren' readers willen scannen, wordt verzocht contact op te nemen met Stichting PRO.

Voor readers in elektronische vorm (op diskette, cd-rom om via een netwerk) is in alle gevallen toestemming van de desbetreffende uitgevers vereist. Stichting PRO is gemachtigd hiervoor regelingen te treffen, op grond van melding of via een afkoopregeling. In de collectieve afkoopsom die met de HBO-instellingen is overeengekomen, is het digitaal hergebruik inbegrepen. Gebruik in elektronische vorm is krachtens deze overeenkomst uitsluitend toegestaan op dragers die alleen aan ingeschreven studenten en docenten van de instelling ter beschikking worden gesteld, dan wel via een netwerk waartoe uitsluitend ingeschreven studenten en docenten toegang hebben.

Ten behoeve van de controle op gebruik in elektronische vorm krijgt Stichting PRO dezelfde toegang tot het netwerk als de studenten hebben, dan wel een uitgeprint bewijsexemplaar of op diskette.

Meer vragen?

Voor meer informatie kunnen uitgevers en onderwijsinstellingen zich in verbinding stellen met Stichting PRO (www.cedar.nl/pro).

10. Inleiding op de readerovereenkomsten en de Standaardvoorwaarden van Stichting PRO

Readerovereenkomsten zijn gesloten met de volgende partijen:

- De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU), als gemachtigde van de universiteiten, genoemd onder a, b en h in de bijlage bij de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (inclusief de Open universiteit);
- De Vereniging van Hogescholen, de HBO-raad, als gemachtigde namens de instellingen van hoger beroepsonderwijs.

De inhoud van de overeenkomsten met de VSNU en met de HBO-raad zijn inhoudelijk voor een groot deel identiek, doch de overeenkomst met de HBO-raad wijkt af op de punten waar de voor de HBO-instellingen getroffen collectieve afkoopregeling voor de melding en betaling van de korte gedeelten en korte werken aan de orde is.

Het Nederlands Uitgeversverbond heeft afspraken gemaakt met de BVE-Raad, dat de BVE-instellingen de standaardvoorwaarden van Stichting PRO zullen hanteren, terwijl de mogelijkheden van een collectieve afkoopregeling worden onderzocht.

Hierna zijn de volgende bijlagen opgenomen:

- de readerovereenkomst voor de universiteiten;
- de readerovereenkomst voor de hogescholen;
- de standaardvoorwaarden van Stichting PRO.

Readerovereenkomst voor universiteiten

Overeenkomst voor de overname van korte auteursrechtelijk beschermde werken en van (korte) gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken in onderwijspublicaties van universiteiten, waaronder readers ('readerovereenkomst')

Het Nederlands Uitgeversverbond (verder aan te duiden als: 'het NUV') als brancheorganisatie van uitgevers van boeken, dagbladen en tijdschriften, enerzijds,

en

De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (verder aan te duiden als: 'de VSNU'), als gemachtigde namens de universiteiten genoemd onder a, b en h in de bijlage bij de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, hierna te noemen 'universiteit(en)', anderzijds

Overwegende,

- dat er binnen universiteiten onder verantwoordelijkheid van een of meer leden van het wetenschappelijk personeel, ter toelichting bij het onderwijs dat binnen die universiteiten wordt verzorgd, onderwijspublicaties (waaronder readers) worden samengesteld, verveelvoudigd en aan studenten beschikbaar gesteld;
- dat in deze onderwijspublicaties (korte) gedeelten van reeds eerder verschenen auteursrechtelijk beschermde werken, dan wel korte auteursrechtelijk beschermde werken, als bedoeld in artikel 10, eerste lid Auteurswet 1912 (Aw), kunnen worden opgenomen;
- dat op een dergelijke overname artikel 16 Aw van toepassing is;
- dat artikel 16 Aw stelt, dat het hierboven omschreven overnemen in onderwijspublicaties kan geschieden zonder voorafgaande toestemming van de auteursrechthebbende(n), mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan;
- dat deze voorwaarden onder meer inhouden, dat het hierboven omschreven overnemen in overeenstemming moet zijn met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en dat in geval van compilatiewerken van een en dezelfde auteur niet meer dan enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken worden overgenomen, voorts dat de persoonlijkheidsrechten van de maker worden gerespecteerd, dat bronvermelding onder opgave van titel, auteur(s), uitgever en ISB- of ISS-Nummer plaatsvindt, en dat voor het overnemen een billijke vergoeding aan de rechthebbende(n) wordt betaald;
- dat de uitgever van de auteursrechtelijk beschermde werken doorgaans de hier van toepassing zijnde auteursrechten bezit of behartigt, terwijl in gevallen waarin de uitgever niet over de benodigde rechten beschikt, hij zal kunnen verwijzen naar de desbetreffende rechthebbende(n);
- dat partijen in goed overleg de invulling van de open normen 'regels van het maatschappelijk verkeer', 'korte gedeelten', 'korte werken', en 'billijke vergoeding'

- gewenst achten;
- dat partijen het wenselijk oordelen de op 1 september 1986 in werking getreden readerregeling, welke per 14 november 1994 laatstelijk is vastgesteld en onder dezelfde voorwaarden tot 1 januari 2001 is verlengd, per 1 januari 2001 in een nieuwe herziene overeenkomst vast te leggen;
  - dat in overleg tussen partijen per 1 september 1997, bij de door het NUV opgerichte Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (hierna te noemen ‘Stichting PRO’), een centraal meld- en betaaladres is ingericht, waar alle overgenomen gedeelten en korte werken in onderwijspublicaties centraal gemeld en betaald worden;
  - dat de voorwaarden van Stichting PRO voor uitvoering en naleving van deze overeenkomst zijn opgenomen in een ‘Uitvoeringsprotocol’, welke een bijlage vormt van deze overeenkomst; Stichting PRO is derhalve, als uitvoeringsorganisatie en in verband met de in artikel 9 genoemde vrijwaring, medeondertekenaar van deze overeenkomst;
  - dat deze overeenkomst onverlet laat de verplichting dat een universiteit met een uitgever of andere auteursrechthebbende(n), al dan niet via Stichting PRO, nadere afspraken maakt over de overname van gedeelten waarvan de omvang de in deze overeenkomst bepaalde grenzen overschrijdt;
  - dat deze overeenkomst niet beoogt het maken van afspraken omtrent het verveelvoudigen als bedoeld in artikel 16b e.v. Aw, in die voege, dat hetgeen wordt betaald door een universiteit krachtens artikel 16 Aw niet tevens is verschuldigd aan de Stichting Reprorecht;
  - dat de toelichting onderdeel uitmaakt van deze overeenkomst;

zijn met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden het navolgende overeengekomen:

Artikel 1 Werkingssfeer

1. Deze overeenkomst is van toepassing op het (doen) samenstellen, verveelvoudigen en beschikbaar stellen van onderwijspublicaties *in enigerlei vorm* (o.a. readers) in de zin van artikel 16 Aw, die onder de verantwoordelijkheid van een of meer leden van het wetenschappelijk personeel van een universiteit gemaakt zijn, om te worden gebruikt als toelichting bij het onderwijs dat binnen die universiteit wordt verzorgd, voor zover in deze onderwijspublicaties gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken zijn overgenomen. Tot het onderwijs wordt in deze overeenkomst ook gerekend het post initieel onderwijs dat door een universiteit wordt verzorgd.

2. Onder een ‘onderwijspublicatie’ wordt in deze overeenkomst verstaan: elke bundeling van onderwijsmateriaal, waarin een of meer korte auteursrechtelijk beschermde werken en/of (korte) gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken zijn overgenomen. Als zodanige bundeling wordt beschouwd een reader, een docentendictaat, een werkboek of een syllabus, dan wel een soortgelijke publicatie.

3. Deze overeenkomst is van toepassing op door ledenbedrijven van het NUV binnen Nederland uitgegeven auteursrechtelijk beschermde werken en geldt niet voor

buiten Nederland uitgegeven werken.

4. Over het scannen, elektronisch opslaan en het beschikbaar stellen van onderwijspublicaties in elektronische vorm zijn in deze overeenkomst geen collectieve afspraken gemaakt. In voorkomende gevallen dienen de universiteiten hierover nadere afspraken te maken met Stichting PRO inzake de berekening van de billijke vergoeding, de wijze van gebruik en de controle op naleving.

Artikel 2 Kort gedeelte en enkele korte werken

1. De begrippen 'kort gedeelte' en 'enkele korte werken' uit artikel 16 lid 3 Aw, zoals ingevuld in deze overeenkomst, worden beschouwd in overeenstemming te zijn met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is (artikel 16 lid 1 Aw), indien de omvang van deze gedeelten blijft binnen de in dit artikel aangegeven grenzen.

2. Korte gedeelten:

- a. Uit niet-literaire boekwerken: maximaal 10.000 woorden, mits niet meer omvattend dan een derde deel van het gehele oorspronkelijke werk waaruit wordt overgenomen;
- b. Uit tijdschriften en andere periodieke uitgaven met een niet-literaire inhoud: maximaal 8000 woorden, mits niet meer omvattend dan een derde deel van de aflevering waaruit wordt overgenomen;
- c. Uit literaire geschriften: maximaal 100 regels poëzie of 2500 woorden proza, mits niet meer omvattend dan een tiende deel van het gehele oorspronkelijke werk.

3. Korte werken:

- a. Grafieken, tabellen, schema's en soortgelijke werken, mits niet meer omvattend dan 25 korte werken uit dezelfde oorspronkelijke uitgave. Hierbij geldt voor toepassing van deze overeenkomst, dat in geval uitsluitend één of meer van deze werken worden overgenomen, voor de bepaling van de grens 'kort gedeelte' als bedoeld in lid 2, respectievelijk voor de berekening van de billijke vergoeding als bedoeld in artikel 3, ieder overgenomen kort werk als hier bedoeld, geacht wordt een omvang te hebben van 200 woorden respectievelijk een halve pagina;
- b. Een door de uitgever in een boekwerk of periodiek gebundelde en bewerkte rechterlijke uitspraak (inclusief annotatie), alsmede de uitgave van een in het kader van een universitaire plechtigheid gehouden mondelinge voordracht, worden ongeacht het aantal woorden beschouwd als 'kort werk'. Voor uit een verzamelwerk overgenomen rechterlijke uitspraken blijft gelden dat de overname beperkt dient te blijven tot een derde deel van dat verzamelwerk.

Artikel 3 Billijke vergoeding

1. Onder een 'billijke vergoeding', als genoemd in artikel 16 lid 1 sub a ten vijfde Aw, wordt in deze overeenkomst een vergoeding verstaan welke als volgt wordt berekend: de oplage van de onderwijspublicatie wordt vermenigvuldigd met het aantal overgenomen pagina's uit een zelfstandig auteursrechtelijk beschermd werk, vermenigvuldigd met het geldend tarief per pagina.

2. Onder de in lid 1 genoemde begrippen wordt het volgende verstaan:
- a. Overgenomen pagina's uit een zelfstandig auteursrechtelijk beschermd werk': het totaal van de in de onderwijspublicatie opgenomen gedeelten uit boeken, tijdschriften en soortgelijke uitgaven, herleid tot in het oorspronkelijke werk volledig bedrukte pagina's (naar redelijkheid af te ronden tot hele pagina's).
  - b. 'Oplage': het voor een bepaald studiejaar totaal aantal vervaardigde exemplaren van een onderwijspublicatie.
  - c. 'Geldend tarief': de in artikel 4 genoemde tarieven billijke vergoeding per pagina, zoals door partijen is overeengekomen voor de duur van deze overeenkomst.

Artikel 4 Tarieven billijke vergoeding

1. De melding van overgenomen korte gedeelten en korte werken vindt plaats aan de hand van door Stichting PRO voorgeschreven meldingsformulieren of aan de hand van de door Stichting PRO voorgeschreven elektronische wijze. Hiervoor gelden per 1 september 2001 afzonderlijke tarieven.

2. In geval van tijdige, volledige en correcte aanmelding van korte gedeelten en korte werken via de door Stichting PRO voorgeschreven elektronische wijze bedraagt het geldend tarief per pagina:

- voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2001 tot en met 31 december 2001: 5,5 cent;
- voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2002: 2,5 eurocent.

3. In geval van tijdige, volledige en correcte aanmelding van korte gedeelten en korte werken aan de hand van de door Stichting PRO voorgeschreven meldingsformulieren bedraagt het geldend tarief per pagina:

- voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2001 tot 1 september 2001: 5,5 cent;
- voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode van 1 september 2001 tot en met 31 december 2001: 6,5 cent;
- voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2002: 3 eurocent.

4. Voor het overnemen van volledige gedichten geldt, ongeacht de oplage van de onderwijspublicatie, een minimumvergoeding van 25 gulden en vanaf 1 januari 2002 van 11,50 euro per overgenomen gedicht. Deze minimumvergoeding geldt eveneens voor muziekteksten per overgenomen kort gedeelte of kort werk.

5. Voor het overnemen van foto's en tekeningen gelden voornoemde paginatarieven per overgenomen foto of tekening. Indien de overgenomen foto of tekening onderdeel is van een overgenomen tekstgedeelte, wordt zowel de normale paginavergoeding als de overgenomen illustratie gemeld en afgerekend.

6. Indien uitsluitend een of meer grafieken, tabellen of schema's worden overgenomen, wordt voor de berekening van de billijke vergoeding iedere grafiek, tabel

of schema berekend als een halve pagina.

7. Alle tarieven zijn gebaseerd op tijdige melding en betaling.

Artikel 5 Melding en betaling overname

1. De universiteit zal iedere overname van de in artikel 2 omschreven korte gedeelten en korte werken zo spoedig mogelijk melden aan Stichting PRO, doch in ieder geval viermaandelijks en wel voor het einde van de viermaandelijkse periode waarvoor de onderwijspublicatie bestemd is, dat wil zeggen voor respectievelijk 1 januari, 1 mei of 1 september van elk jaar. Herdrukken dienen opnieuw te worden aangemeld, eveneens voor het einde van de periode waarin de herdruk voor het eerst gebruikt wordt.

2. Uitgangspunt van partijen is dat de melding plaats vindt op elektronische wijze, conform hetgeen vermeld staat in het uitvoeringsprotocol.

3. Stichting PRO zal een op grond van de melding berekende en gespecificeerde factuur voor betaling van de vergoeding aan de universiteit zenden. De universiteit zal vervolgens de betaling van de vastgestelde vergoeding verrichten binnen 45 dagen na dagtekening van de desbetreffende factuur van Stichting PRO.

Artikel 6 Administratie en contactpersoon

1. Van het overnemen uit een auteursrechtelijk beschermd werk als bedoeld in deze overeenkomst, houdt elke universiteit een of meer administratie(s) bij, waaruit op elk moment de in deze overeenkomst aangegane verplichtingen jegens de rechthebbenden kunnen worden afgeleid.

2. De universiteit benoemt één of meer contactperso(o)nen die verantwoordelijk is/zijn voor bovengenoemde administratie(s) en die op de hoogte is/zijn van alle communicatie met Stichting PRO.

Artikel 7 Bewijsexemplaar

De universiteit zal onverwijld na verschijning van een onderwijspublicatie, waarin korte gedeelten of korte werken uit auteursrechtelijk beschermd werk zijn overgenomen, aan Stichting PRO een kosteloos bewijsexemplaar zenden.

Artikel 8 Controle

1. Stichting PRO heeft het recht om de onderwijspublicaties op verspreidingspunten te controleren en zonodig (indien de stichting daarover niet reeds beschikt) een kosteloos bewijsexemplaar per titel mee te nemen. Mits tijdig aangekondigd heeft Stichting PRO het recht op inzage in de in artikel 6 bedoelde administratie(s).

2. Stichting PRO heeft het recht om op eigen kosten eenmaal per jaar de onderwijspublicaties en de bescheiden die hierop betrekking hebben te doen controleren door een door Stichting PRO aangewezen registeraccountant (lid van NIVRA). Worden bij deze controle aanzienlijke verschillen ten nadele van de uitgever geconstateerd tussen gedane opgave en feitelijk geconstateerde overnames, dan draagt de universiteit de kosten van deze controle.

Artikel 9 Vrijwaring

Stichting PRO vrijwaart namens de desbetreffende rechthebbenden de afdragende universiteit voor aanspraken van auteursrechthebbende(n), alsmede van de Stichting Reprorecht, ter zake van de billijke vergoeding, indien en voor zover de overname en de betaling door de universiteit op basis van deze overeenkomst hebben plaatsgevonden.

Artikel 10 Overname omvangrijker gedeelten

1. Indien een universiteit een groter aantal woorden of meer korte werken dan de in artikel 2 omschreven omvang in een onderwijspublicatie wenst over te nemen, dan is hiervoor, voorafgaand aan de vervaardiging van de onderwijspublicatie, toestemming van de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) noodzakelijk.

2. Stichting PRO kan bij het verlenen van toestemming een bemiddelende rol spelen. Indien de toestemming wordt verleend, kunnen de hoogte van de vergoeding en eventuele andere voorwaarden daarbij - zo nodig na overleg met de universiteit - door de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) worden bepaald. Voor rechthebbenden die Stichting PRO daartoe hebben gemandateerd, hanteert Stichting PRO aan het desbetreffende werk gerelateerde standaardtarieven.

Artikel 11 Minnelijke schikking

Indien een uitgever die lid is van het NUV of Stichting PRO een overtreding van het gestelde in deze overeenkomst constateert, zal - alvorens de universiteit in rechte wordt aangesproken - het bevoegd gezag van de desbetreffende universiteit worden benaderd om te pogen in der minne een oplossing te bereiken.

Artikel 12 Duur

1. Deze overeenkomst treedt op 1 januari 2001 in werking voor de duur van twee jaar, derhalve tot en met 31 december 2002.

2. Nadien wordt deze overeenkomst onder dezelfde voorwaarden gecontinueerd, tenzij een van beide partijen bij aangetekend schrijven *vóór 1 juli 2002* te kennen geeft de overeenkomst niet of niet onder dezelfde voorwaarden te willen continueren.

3. Tijdig *vóór 1 oktober 2002* zullen partijen een evaluatie van deze overeenkomst afronden, waarbij ook afspraken worden gemaakt over indexering en

vaststelling van de in artikel 4 bedoelde ‘billijke vergoeding’ voor een eventuele volgende contractperiode. Voor de indexering van het tarief billijke vergoeding zullen partijen zich mede baseren op de gemiddelde prijsontwikkeling van de via het Centraal Boekhuis geleverde boeken.

Aldus in drievoud opgemaakt te Amsterdam op 14 juni 2001 en ondertekend namens: het Nederlands Uitgeversverbond en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten.

Mede ondertekend in verband met de uitvoering van gemaakte afspraken door Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie.

Toelichting bij de readerovereenkomst voor universiteiten

Ad partijen

Het Nederlands Uitgeversverbond (NUV) vertegenwoordigt uitgevers van vak en wetenschap, leermiddelen, algemene boeken, publieks-, opinie- en omroepbladen en dagbladen en is in 1996 opgericht door de KNUB, de NOTU en de NDP. De leden van de betrokken Groepsverenigingen binnen het NUV hebben deze overeenkomst bij bindend besluit aanvaard.

De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) is gemachtigd door haar leden om deze overeenkomst namens alle universiteiten aan te gaan. Met ingang van 1 januari 2001 neemt de Open universiteit als een van de universiteiten aan deze overeenkomst deel. Voorheen werd met de Open universiteit een afzonderlijke overeenkomst gesloten over het cursusmateriaal waarin korte gedeelten en korte werken werden opgenomen.

De Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO) handelt op grond van een mandaat namens de betrokken rechthebbenden. Als zodanig kan Stichting PRO ook een groot aantal rechthebbenden vertegenwoordigen in regelingen voor het verkrijgen van toestemming voor het gebruik van niet-korte werken en niet-korte gedeelten in onderwijspublicaties. In alle gevallen kan Stichting PRO ten minste als bemiddelaar optreden en is Stichting PRO door het NUV aangewezen tevens toe te zien op de naleving van deze overeenkomst. Stichting PRO is mede-ondertekenaar van deze overeenkomst in verband met de uitvoering van de gemaakte afspraken, die nader staan gespecificeerd in het zogenaamde 'Uitvoeringsprotocol' bij deze overeenkomst.

Ad considerans Auteur in dienst van universiteit

Deze overeenkomst is nadrukkelijk ook van toepassing indien een kort gedeelte van een werk of een kort werk wordt overgenomen van een auteur in dienst van de betreffende universiteit, tenzij afwijkende afspraken zijn vastgelegd in de uitgeefovereenkomst met de uitgever van het betreffende werk.

Ad artikel 1 Onderwijspublicatie

De in deze definitie genoemde benamingen vormen een willekeurige greep uit de benamingen voor dit soort onderwijspublicaties die bij elke universiteit anders genoemd kunnen worden. De overeenkomst heeft ook betrekking op al het schriftelijke cursusmateriaal van de Open universiteit. De onderwijspublicatie dient, afhankelijk van het onderwijsprogramma, over het algemeen een aanvullende bestemming te hebben ten opzichte van de voorgeschreven boeken en tijdschriften.

Ad artikel 2 Korte werken en korte gedeelten

Maximum aantal woorden

Het maximum van 10.000 woorden uit niet-literaire boeken geldt per boek, ongeacht of er meerdere korte gedeelten uit hetzelfde boek worden overgenomen.

Hierbij geldt echter dat nooit meer dan een derde gedeelte van dat boek mag worden overgenomen. Voor boekwerken met een omvang van minder dan 30.000 woorden geldt derhalve een lager maximum aantal woorden (een derde gedeelte).

Een vergelijkbare invulling is gegeven aan de overname van een kort gedeelte uit tijdschriften.

Afspraak met Open universiteit over afbakening citaatrecht

Voor de Open universiteit geldt een afspraak over de afbakening van het citaatrecht op basis van artikel 15a Auteurswet 1912: indien en voor zover er sprake is van een citaat in de zin der wet, zal de Open universiteit daarop alleen een beroep doen bij teksten met een omvang van minder dan één pagina cursusmateriaal. Langere tekstgedeelten worden hier altijd beschouwd als kort gedeelte.

Oorspronkelijk literair werk

Onder het begrip oorspronkelijk werk wordt hier verstaan hetzij een zelfstandige uitgave, waarin het werk van één auteur is opgenomen (zoals een poëziebundel, verhalenbundel, novelle, roman), hetzij de publicatie van een auteur in een verzamelbundel of tijdschrift waarin ook werk van andere auteurs is opgenomen.

Grafieken, tabellen, schema's

Deze grafische voorstellingen ter onderbouwing c.q. verduidelijking van een betoog mogen krachtens deze overeenkomst onder dezelfde voorwaarden als voor de overname van woorden worden overgenomen als kort werk. Hierbij geldt echter wel als maximum 25 van dergelijke werken uit een en dezelfde uitgave. De afrekening kan volgens artikel 3 per pagina plaats vinden.

Worden niet de woorden maar uitsluitend grafieken en dergelijke uit een uitgave overgenomen, dan is het voor de toepassing van deze overeenkomst nodig om deze korte werken tot een aantal woorden te herleiden. Voor deze situatie geldt iedere overgenomen grafiek, tabel of schema als 200 woorden, respectievelijk een halve pagina.

Op tekeningen, foto's en aardrijkskundige kaarten is deze overeenkomst niet van toepassing (zie hierna).

Overnemen van jurisprudentie

Alleen de rechterlijke uitspraken zoals ze in oorspronkelijke staat door de rechterlijke macht openbaar worden gemaakt, behoren tot het publiek domein ('vrij over te nemen'). Dit geldt echter niet voor door een uitgever verzamelde en bewerkte uitspraken zoals deze, voorzien van kopjes, inleidende samenvattingen en annotaties, door de uitgever in een boekwerk of periodiek worden gebundeld.

In het kader van deze overeenkomst wordt een gerechtelijke uitspraak inclusief noot, ongeacht het aantal woorden, beschouwd als kort werk, waarover per pagina wordt afgerekend. Het is toegestaan om meerdere uitspraken uit één boekwerk of periodiek over te nemen.

Ten aanzien van boekwerken geldt echter ook hier de voorwaarde dat in totaal nooit meer dan een derde deel van het gehele oorspronkelijke zelfstandige werk mag worden overgenomen. Indien gerechtelijke uitspraken verzameld in een insteekband met gebundelde periodieken, zoals bij voorbeeld een NJ-band, worden overgenomen, wordt deze insteekband beschouwd als het gehele oorspronkelijke zelfstandige werk.

Overnemen van wetgeving

Ook de overname van door de uitgever in een boekwerk of periodiek gebundelde en bewerkte wetgeving valt onder deze overeenkomst. Uitsluitend indien rechtstreeks uit het Staatsblad, de Staatscourant of het Tractatenblad wordt overgenomen, kan een beroep worden gedaan op het publiek domein. Dit geldt niet voor door de uitgeverij in bundels of periodieken gepubliceerde wetgeving. Hierop rust immers auteursrecht vanwege de bewerking door de uitgever, zoals deze blijkt uit bij voorbeeld de inleiding, kopjes, verwijzingen, toevoegsels, aantekeningen, noten of bewerkte jurisprudentie. Ten aanzien van wetgeving is het moeilijk om in het kader van deze overeenkomst specifieke normen voor een kort gedeelte c.q. kort werk aan te geven.

Voor zover een overname niet onder de normen van deze overeenkomst kan worden gebracht, dienen hierover afzonderlijke afspraken met de desbetreffende uitgever te worden gemaakt.

Overnemen van tekeningen, foto's en aardrijkskundige kaarten

Partijen kunnen in het kader van deze overeenkomst geen afspraken maken over de normen die gelden bij de overname van tekeningen, foto's en aardrijkskundige kaarten. Indien daar sprake van is, dient dit afzonderlijk te worden gemeld en kunnen afwijkende voorwaarden gelden. Het NUV adviseert de uitgevers de overeengekomen normen zoveel mogelijk analoog toe te passen.

Oneigenlijk gebruik

Partijen beschouwen het overnemen van meer dan een kort werk of kort gedeelte in een serie onderwijspublicaties die tegelijkertijd of elkaar direct opvolgend binnen hetzelfde studiejaar voor hetzelfde vak worden gebruikt, als oneigenlijk gebruik. In een dergelijk geval zal toestemming moeten worden gevraagd voor het overnemen van een niet-kort gedeelte of een niet kort werk.

Tevens beschouwen partijen het vervaardigen van één of enkele exemplaren van een onderwijspublicatie met het doel om deze 'voor eigen gebruik' te laten kopiëren door de betreffende studenten als oneigenlijk gebruik. In een dergelijk geval zal de billijke vergoeding dienen te worden afgerekend op basis van het aantal studenten waarvoor de betreffende onderwijspublicatie is bestemd.

Ad artikel 4   Tarief volledige gedichten

In verband met de doorgaans beperkte omvang van gedichten, is het NUV met de Vereniging van Letterkundigen overeengekomen, dat voor de overname van een volledig gedicht een minimum-vergoeding geldt van 25 gulden (respectievelijk 11,50 euro) per gedicht, ongeacht de oplage van de reader. Hiermee dient bij de bepaling van de billijke vergoeding rekening te worden gehouden.

Ad artikel 5   Melding overname

Voor de melding zijn bij Stichting PRO formulieren of een diskette beschikbaar. De melding vindt plaats per periode van vier maanden en wel uiterlijk voor het einde van de viermaandelijksse periode waarin de betreffende reader (voor het eerst) wordt gebruikt. De Open universiteit verricht de melding uiterlijk binnen drie maanden na publicatie.

Ad artikel 5   Afdracht vergoeding en BTW

Aangezien het hier gaat om de uitwerking van een zogenaamde ‘wettelijke licentie’, verricht de uitgever hiermee geen dienst als bedoeld in artikel 4 van de Wet op de Omzetbelasting. Als gevolg hiervan behoeft over de door de uitgever ontvangen billijke vergoeding geen BTW te worden betaald. Dit is officieel bevestigd namens de Staatssecretaris van Financiën in een schrijven aan het bestuur van de KNUB d.d. 24 april 1986. Dit geldt niet voor overeengekomen vergoedingen voor het met toestemming van de uitgever overnemen van niet-korte gedeelten, waarbij de uitgever immers wel een dienst verricht, namelijk het verlenen van toestemming: hierover dient dus wel BTW in rekening te worden gebracht.

Ad artikel 9   Vrijwaring

De universiteit wendt zich in eerste instantie tot Stichting PRO. Stichting PRO bemiddelt namens de betrokken uitgevers, die op hun beurt geacht worden de betrokken auteurs te vertegenwoordigen. In incidentele gevallen, waarin de uitgever niet over het auteursrecht c.q. de benodigde volmacht beschikt om deze rechten te exploiteren, kan de uitgever niet meer dan een bemiddelende rol spelen. In alle andere gevallen vrijwaart Stichting PRO de universiteit voor aanspraken van auteursrechthebbenden, alsmede van de Stichting Reprorecht, ter zake van het overgenomen korte gedeelte c.q. korte werk, mits geheel volgens deze overeenkomst is gehandeld.

Readerovereenkomst voor hogescholen

Overeenkomst voor de overname van korte auteursrechtelijk beschermde werken en van (korte) gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken in onderwijspublicaties van hogescholen, waaronder readers ('readerovereenkomst')

Het Nederlands Uitgeversverbond (verder aan te duiden als: 'het NUV') als brancheorganisatie van uitgevers van boeken, dagbladen en tijdschriften

Stichting International Publishers Rights Organisation (verder aan te duiden als 'IPRO), als gemachtigde namens de in het buitenland gevestigde uitgevers

en

De HBO-raad, vereniging van hogescholen (verder aan te duiden als: 'de HBO-raad'), als gemachtigde namens de hogescholen, hierna te noemen 'onderwijsinstelling(en)',

Overwegende,

- dat er binnen onderwijsinstellingen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag ter toelichting bij het onderwijs dat binnen die onderwijsinstellingen wordt verzorgd, onderwijspublicaties (waaronder readers) worden samengesteld, verveelvoudigd en aan studenten beschikbaar gesteld;
- dat in deze onderwijspublicaties (korte) gedeelten van reeds eerder verschenen auteursrechtelijk beschermde werken, dan wel korte auteursrechtelijk beschermde werken, als bedoeld in artikel 10, eerste lid Auteurswet 1912 (Aw), kunnen worden opgenomen;
- dat op een dergelijke overname artikel 16 Aw van toepassing is;
- dat artikel 16 Aw stelt, dat het hierboven omschreven overnemen in onderwijspublicaties kan geschieden zonder voorafgaande toestemming van de auteursrechthebbende(n), mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan;
- dat deze voorwaarden onder meer inhouden, dat het hierboven omschreven overnemen in overeenstemming moet zijn met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en dat in geval van compilatiewerken van een en dezelfde auteur niet meer dan enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken worden overgenomen, voorts dat de persoonlijkheidsrechten van de maker worden gerespecteerd, dat in de onderwijspublicaties bronvermelding onder opgave van titel, auteur(s), uitgever en ISB- of ISS-Nummer plaatsvindt, en ten slotte dat voor het overnemen een billijke vergoeding aan de rechthebbende(n) wordt betaald;
- dat de uitgever van de auteursrechtelijk beschermde werken doorgaans de hier van toepassing zijnde auteursrechten bezit of behartigt, terwijl in gevallen waarin de uitgever niet over de benodigde rechten beschikt, hij zal kunnen verwijzen naar de desbetreffende rechthebbende(n);
- dat partijen in goed overleg de invulling van de open normen 'regels van het

maatschappelijk verkeer', 'korte gedeelten', 'korte werken', en 'billijke vergoeding' gewenst achten;

- dat partijen het wenselijk oordelen de op 1 september 1986 in werking getreden readerregeling, welke per 14 november 1994 laatstelijk is vastgesteld en onder dezelfde voorwaarden tot 1 januari 2001 is verlengd, per 1 januari 2001 in een nieuwe herziene overeenkomst vast te leggen;
- dat partijen met ingang van 1 januari 2001 zijn overeengekomen dat de billijke vergoeding niet meer wordt berekend op basis van door de onderwijsinstellingen verzamelde en ingezonden brongegevens over elke overname van een kortgedeelte of een kort werk, maar op basis van een jaarlijkse vergoeding per student vastgesteld op basis van beschikbare brongegevens uit het verleden en nader onderzoek.
- dat voornoemde vergoeding per student zowel het analoog als het digitaal gebruik binnen de onderwijsinstelling betreft van overgenomen korte gedeelten en korte werken uit zowel Nederlandse als buitenlandse uitgaven en dat mede om die reden IPRO niet langer een afzonderlijke overeenkomst inzake het overnemen uit buitenlandse publicaties met de HBO-raad aangaat, maar per 1 januari 2001 partij is bij deze overeenkomst.
- dat in overleg tussen partijen per 1 september 1997, door het NUV de Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (hierna te noemen 'Stichting PRO') is opgericht voor de uitvoering van de readerovereenkomsten;
- dat Stichting PRO voor wat betreft het gestelde in deze overeenkomst handelt op grond van een mandaat namens de betrokken rechthebbenden en als zodanig een groot aantal rechthebbenden kan vertegenwoordigen in regelingen voor het verkrijgen van toestemming voor het gebruik van niet korte werken en niet korte gedeelten in onderwijspublicaties;
- dat Stichting PRO door het NUV is aangewezen om toe te zien op de naleving van deze overeenkomst en is als uitvoeringsorganisatie en in verband met de in artikel 13 genoemde vrijwaring, medeondertekenaar van deze overeenkomst;
- dat deze overeenkomst onverlet laat de verplichting dat een onderwijsinstelling met een uitgever of andere auteursrechthebbende(n), al dan niet via Stichting PRO, nadere afspraken maakt over de overname van gedeelten waarvan de omvang de in deze overeenkomst bepaalde grenzen overschrijdt;
- dat deze overeenkomst niet beoogt het maken van afspraken omtrent het verveelvoudigen als bedoeld in artikel 16b e.v. Aw, in die voege, dat hetgeen wordt betaald door een onderwijsinstelling krachtens artikel 16 Aw niet tevens is verschuldigd aan de Stichting Reprorecht;
- dat de toelichting onderdeel uitmaakt van deze overeenkomst;

zijn met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden het navolgende overeengekomen:

Artikel 1 Werkingssfeer

1. overeenkomst is van toepassing op het (doen) samenstellen, verveelvoudigen en beschikbaar stellen van onderwijspublicaties in enigerlei vorm (o.a. readers) in de zin van artikel 16 Aw, die onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling gemaakt zijn, om te worden gebruikt als toelichting bij het onderwijs dat binnen die onderwijsinstelling wordt verzorgd, voor zover in deze onderwijspublicaties gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken zijn overgenomen.

2. Onder een ‘onderwijspublicatie’ wordt in deze overeenkomst verstaan: elke bundeling van onderwijsmateriaal, waarin een of meer korte auteursrechtelijk beschermde werken en/of (korte) gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken zijn overgenomen. Als zodanige bundeling wordt beschouwd een reader, een docentendictaat, een werkboek of een syllabus, dan wel een soortgelijke publicatie, al dan niet in elektronische vorm. Gebruik in elektronische vorm is krachtens deze overeenkomst uitsluitend toegestaan op dragers die alleen aan ingeschreven studenten en medewerkers van de instelling ter beschikking worden gesteld, dan wel via een netwerk waartoe uitsluitend ingeschreven studenten toegang hebben.

Artikel 2 Kort gedeelte en enkele korte werken

1 De begrippen ‘gedeelte’, ‘kort gedeelte’ en ‘enkele korte werken’ uit artikel 16 lid 3 Aw, zoals ingevuld in deze overeenkomst, worden beschouwd in overeenstemming te zijn met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is (artikel 16 lid 1 Aw), indien de omvang van deze gedeelten blijft binnen de in dit artikel aangegeven grenzen.

2. Korte gedeelten:

- a. Uit niet-literaire boekwerken: maximaal 10.000 woorden, mits niet meer omvattend dan een derde deel van het gehele oorspronkelijke werk waaruit wordt overgenomen;
- b. Uit tijdschriften en andere periodieke uitgaven met een niet-literaire inhoud: maximaal 8000 woorden, mits niet meer omvattend dan een derde deel van de aflevering waaruit wordt overgenomen;
- c. Uit literaire geschriften: maximaal 100 regels poëzie of 2500 woorden proza, mits niet meer omvattend dan een tiende deel van het gehele oorspronkelijke werk.

3. Korte werken:

- a. Grafieken, tabellen, schema's en soortgelijke werken, mits niet meer omvattend dan 25 korte werken uit dezelfde oorspronkelijke uitgave. Hierbij geldt voor toepassing van deze overeenkomst, dat in geval uitsluitend één of meer van deze werken worden overgenomen, voor de bepaling van de grens ‘kort gedeelte’ als bedoeld in lid 2, respectievelijk voor de berekening van de billijke vergoeding als bedoeld in artikel 3, ieder overgenomen kort werk als hier bedoeld, geacht wordt een omvang te hebben van 200 woorden respectievelijk een halve pagina.
- b. Een door de uitgever in een boekwerk of periodiek gebundelde en bewerkte

rechterlijke uitspraak (inclusief annotatie), alsmede de uitgave van een in het kader van een plechtigheid van de onderwijsinstelling gehouden mondelinge voordracht, worden ongeacht het aantal woorden beschouwd als ‘kort werk’. Voor uit een verzamelwerk overgenomen rechterlijke uitspraken blijft gelden dat de overname beperkt dient te blijven tot een derde deel van dat verzamelwerk.

4. Voornoemde normen gelden per onderwijspublicatie of serie onderwijspublicaties die aan de studenten binnen een studiejaar ter beschikking worden gesteld. Indien sprake is van terbeschikkingstelling via een netwerk gelden deze normen per netwerk waartoe de studenten en medewerkers van de instelling binnen een studiejaar toegang hebben.

Artikel 3 Grondslag billijke vergoeding

De grondslag voor de bepaling van de ‘billijke vergoeding’, als genoemd in artikel 16 lid 1 sub a ten vijfde Aw, is in deze overeenkomst met ingang van 1 januari 2001 berekend tot een jaarlijkse vergoeding per ingeschreven student conform het bepaalde in artikel 4.

Artikel 4 Tarieven billijke vergoeding

1. Voor de jaren 2001 en 2002 betalen de onderwijsinstellingen gezamenlijk 1.425.000 gulden per jaar, gebaseerd op gemiddeld 300.000 bij hogescholen ingeschreven studenten vermenigvuldigd met een vergoeding van f 4,75 per student.

2. Voor de jaren 2001 en 2002 wordt het aandeel per onderwijsinstelling in dit afkoopbedrag gebaseerd op de door de betreffende onderwijsinstellingen betaalde bedragen in de periode 1998 tot en met 2000. Voor het jaar 2001 wordt het gemiddelde van de betalingen in 1998 en 1999 als uitgangspunt genomen. Voor het jaar 2002 wordt het gemiddelde van de betalingen in 1999 en 2000 als uitgangspunt genomen, indien en voor zover Stichting PRO op dat moment ook over het jaar 2000 over volledige gegevens beschikt.

3 Bedragen die een onderwijsinstelling reeds heeft betaald voor in 2001 voor het eerst gebruikte onderwijspublicaties, worden door Stichting PRO in mindering gebracht op het in lid 2 genoemde afkoopbedrag. Indien als gevolg van in 2001 of later bekend geworden gebruiksgegevens over de jaren 1998 – 2000 het gemiddelde van de betalingen in die jaren moet worden gecorrigeerd, kan ook het afkoopbedrag dienovereenkomstig worden aangepast.

4 In de jaren 2001 en 2002 zal een werkgroep van de HBO-raad samen met Stichting PRO en Stichting Reprorecht een onderzoek uitvoeren naar het omgaan met auteursrechtelijk beschermd materiaal door onderwijsinstellingen, zowel op print als digitaal, om voor de jaren na 2002 een billijke vergoeding per student (of categorie studenten) vast te stellen en op basis daarvan zal de HBO-raad de verdeling van de afkoopsom per hogeschool vaststellen voor de periode na 2002. Hiervoor zal aan een aantal hogescholen medewerking worden gevraagd.

Artikel 5 Betaling billijke vergoeding

1. Stichting PRO zal jaarlijks, op zijn vroegst in de maand juni, een op grond van de in artikel 4 lid 3 genoemde berekening de factuur voor betaling van de vergoeding aan de onderwijsinstelling zenden. De onderwijsinstelling zal vervolgens de betaling van de vastgestelde vergoeding verrichten binnen 30 dagen na dagtekening van de desbetreffende factuur van Stichting PRO.

1. Stichting PRO zal in geval van niet-tijdige betaling de wettelijke rente in rekening brengen.

Artikel 6 Contactpersoon

De onderwijsinstelling zal Stichting PRO schriftelijk op de hoogte stellen van de contactperso(o)n(en) binnen de organisatie, verantwoordelijk voor de communicatie met Stichting PRO.

Artikel 7 Bewijsexemplaar

1. De onderwijsinstelling zal onverwijld na verschijning van iedere onderwijspublicatie waarin korte gedeelten of korte werken uit auteursrechtelijk beschermd werk zijn overgenomen, aan Stichting PRO een kosteloos bewijsexemplaar zenden. Op de bewijsexemplaren dient ten minste de naam van de onderwijsinstelling, faculteit of sectie en jaar van publicatie te worden vermeld. Stichting PRO is gerechtigd om bij niet-nakoming hiervan 25 gulden (per 1 januari 2002 11,50 euro) per reader aan administratiekosten in rekening te brengen, tot een maximum van 2500 gulden per jaar.

2. Ten behoeve van de controle op gebruik in elektronische vorm krijgt Stichting PRO dezelfde toegang tot het netwerk als de studenten hebben, dan wel een bewijsexemplaar in print- of diskettevorm.

Artikel 8 Overname omvangrijker gedeelten

1. Indien een onderwijsinstelling een groter aantal woorden of meer korte werken dan de in artikel 2 omschreven omvang in een onderwijspublicatie wenst over te nemen, dan is hiervoor, voorafgaand aan de vervaardiging van de onderwijspublicatie, toestemming van de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) noodzakelijk.

2. Voor de controle op het regelen van rechten voor het overnemen van omvangrijker gedeelten, als bedoeld in lid 1, houdt elke onderwijsinstelling een of meer administratie(s) bij. Deze administraties worden gevoerd op een of enkele aan Stichting PRO kenbaar gemaakte plaats(en) binnen de onderwijsinstelling en zal/zullen tenminste bevatten: productiecijfers, titels van geproduceerde readers inclusief readernummers, verkoopcijfers, voorraadcijfers en de bewijzen van toestemming.

3. Op of bij het bewijsexemplaar van de onderwijspublicatie waarin omvangrijker gedeelten zijn opgenomen, dienen - naast de in artikel 7 lid 1 genoemde

gegevens - tevens de instellingscode en toestemmingsnummer(s) te worden aangegeven. In plaats van een toestemmingsnummer kan ook een kopie van het geaccordeerde toestemmingsaanvraagformulier of een bewijs van toestemming van de uitgever worden gevoegd. Indien deze gegevens ontbreken is Stichting PRO gerechtigd administratiekosten in rekening te brengen (conform het bepaalde in artikel 7 lid 1).

4. Voor onderwijspublicaties waarvan overgenomen (gedeelten van) werken niet zijn gemeld c.q. waarvoor geen toestemming is verkregen van de rechthebbende(n), hanteert Stichting PRO de in haar standaardvoorwaarden vermelde tarieven.

5. Stichting PRO kan bij het verlenen van toestemming een bemiddelende rol spelen. Indien de toestemming wordt verleend, kunnen de hoogte van de vergoeding en eventuele andere voorwaarden daarbij - zo nodig na overleg met de onderwijsinstelling - door de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) worden bepaald. Voor rechthebbenden die Stichting PRO daartoe hebben gemandateerd, hanteert Stichting PRO aan het desbetreffende werk gerelateerde standaardtarieven.

Artikel 9 Controle op omvangrijker gedeelten

1. Stichting PRO heeft het recht om de onderwijspublicaties op verspreidingspunten te controleren en zonodig (indien de stichting daarover niet reeds beschikt) een kosteloos bewijsexemplaar per titel mee te nemen. Mits tijdig aangekondigd heeft Stichting PRO het recht op inzage in de administratie(s) waaruit het regelen van rechten voor het overnemen van niet-korte gedeelten en niet-korte werken blijkt.

2. Stichting PRO heeft het recht om op eigen kosten eenmaal per jaar de onderwijspublicaties en de bescheiden die hierop betrekking hebben te doen controleren door een door Stichting PRO aangewezen registeraccountant (lid van NIVRA). Worden bij deze controle auteursrechtinbreuken of het anderszins niet naleven van deze overeenkomst geconstateerd, dan draagt de onderwijsinstelling de kosten van deze controle.

Artikel 10 Vrijwaring

Stichting PRO vrijwaart namens de desbetreffende rechthebbenden de afdragende onderwijsinstelling voor aanspraken van auteursrechthebbende(n), alsmede van de Stichting Reprorecht, ter zake van de billijke vergoeding, indien en voor zover de overname en de betaling door de onderwijsinstelling op basis van deze overeenkomst hebben plaatsgevonden.

Artikel 11 Minnelijke schikking

Indien een uitgever die wordt vertegenwoordigd door het NUV of de Stichting PRO een overtreding van het gestelde in deze overeenkomst constateert, zal - alvorens de onderwijsinstelling in rechte wordt aangesproken - het bevoegd gezag van de desbetreffende onderwijsinstelling worden benaderd om te pogen in der minne een

oplossing te bereiken.

Artikel 12 Duur

1. Deze overeenkomst treedt op 1 januari 2001 in werking voor de duur van twee jaar, derhalve tot en met 31 december 2002.

2. Het in artikel 4 lid 4 genoemde onderzoek zal uiterlijk 1 september 2002 worden afgerond. Tijdig vóór 1 oktober 2002 zullen partijen een evaluatie van deze overeenkomst afronden, waarbij ook afspraken worden gemaakt over indexering, vaststelling van de door de onderwijsinstellingen te betalen bedragen en wijze van betaling van de in artikel 4 bedoelde 'billijke vergoeding' voor een eventuele volgende contractperiode. Voor de indexering van het tarief billijke vergoeding zullen partijen zich mede baseren op de gemiddelde prijsontwikkeling van de via het Centraal Boekhuis geleverde boeken.

Aldus in drievoud opgemaakt te Amsterdam en ondertekend namens het Nederlands Uitgeversverbond, De HBO-raad, vereniging van Hogescholen en mede ondertekend in verband met de uitvoering van gemaakte afspraken door Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie.

Toelichting bij readerovereenkomst voor hogescholen

Ad partijen

NUV

Het Nederlands Uitgeversverbond (NUV) vertegenwoordigt uitgevers van vak en wetenschap, leermiddelen, algemene boeken, publieks-, opinie- en omroepbladen en dagbladen en is in 1996 opgericht door de KNUB, de NOTU en de NDP. De leden van de betrokken Groepsverenigingen binnen het NUV hebben deze overeenkomst bij bindend besluit aanvaard.

HBO-raad

De HBO-raad is gemachtigd door zijn leden om deze overeenkomst namens alle hogescholen aan te gaan.

Stichting PRO

De Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO) handelt op grond van een mandaat namens de betrokken rechthebbenden, zowel in Nederland als in het buitenland. Als zodanig kan Stichting PRO ook een groot aantal rechthebbenden vertegenwoordigen in regelingen voor het verkrijgen van toestemming voor het gebruik van niet korte werken en niet korte gedeelten in onderwijspublicaties. Stichting PRO heeft afspraken gemaakt met representatieve organisaties van rechthebbenden op bladmuziek, foto's, illustraties en beeldende kunst op grond waarvan de readerovereenkomst ook van toepassing kan zijn op het overnemen van deze werken. In alle gevallen kan Stichting PRO ten minste als bemiddelaar optreden en is Stichting PRO door het NUV aangewezen tevens toe te zien op de naleving van deze overeenkomst. Stichting PRO is medeondertekenaar van deze overeenkomst in verband met de uitvoering van de gemaakte afspraken.

De door Stichting PRO gehanteerde standaardvoorwaarden kunnen te allen tijde eenzijdig door Stichting PRO worden aangepast, voor zover zij niet betreffen de in de readerovereenkomst tussen partijen overeengekomen afspraken. De standaardvoorwaarden van Stichting PRO kunnen kosteloos worden opgevraagd bij Stichting PRO en zijn ook beschikbaar op <www.cedar.nl/PRO>.

Stichting PRO zal in geval van wijziging van de standaardvoorwaarden de universiteiten hierover informeren. De standaardvoorwaarden die gelden per 1 januari 2001 zijn als bijlage bij deze overeenkomst gevoegd.

Adres: Siriusdreef 22-28, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp
Telefoon: 023 7997810 / Fax:023 7997700 / e-mail Pro@cedar.nl.

Ad artikel 1   Onderwijspublicatie

De in deze definitie genoemde benamingen vormen een willekeurige greep uit de benamingen voor dit soort onderwijspublicaties die bij elke onderwijsinstelling anders genoemd kunnen worden. De onderwijspublicatie dient, afhankelijk van het onderwijsprogramma, over het algemeen een aanvullende bestemming te hebben ten opzichte van de voorgeschreven boeken en tijdschriften.

Ad artikel 2   Korte werken en korte gedeelten

Maximum aantal woorden

Het maximum van 10.000 woorden uit niet-literaire boeken geldt per boek, ongeacht of er meerdere korte gedeelten uit hetzelfde boek worden overgenomen.

Hierbij geldt echter dat nooit meer dan een derde gedeelte van dat boek mag worden overgenomen. Voor boekwerken met een omvang van minder dan 30.000 woorden geldt derhalve een lager maximum aantal woorden (een derde gedeelte).

Een vergelijkbare invulling is gegeven aan de overname van een kort gedeelte uit tijdschriften.

Oorspronkelijk literair werk

Onder het begrip oorspronkelijk werk wordt hier verstaan hetzij een zelfstandige uitgave, waarin het werk van één auteur is opgenomen (zoals een poëziebundel, verhalenbundel, novelle, roman), hetzij de publicatie van een auteur in een verzamelbundel of tijdschrift waarin ook werk van andere auteurs is opgenomen.

Grafieken, tabellen, schema's

Deze grafische voorstellingen ter onderbouwing c.q. verduidelijking van een betoog mogen krachtens deze overeenkomst onder dezelfde voorwaarden als voor de overname van woorden worden overgenomen als kort werk. Hierbij geldt echter wel als maximum 25 van dergelijke werken uit een en dezelfde uitgave. Worden niet de woorden maar uitsluitend grafieken en dergelijke uit een uitgave overgenomen, dan is het voor de toepassing van deze overeenkomst nodig om deze korte werken tot een aantal woorden te herleiden. Voor deze situatie geldt iedere overgenomen grafiek, tabel of schema als 200 woorden, respectievelijk een halve pagina.

Op tekeningen, foto's en aardrijkskundige kaarten is deze overeenkomst niet van toepassing (zie hierna).

Overnemen van jurisprudentie

Alleen de rechterlijke uitspraken zoals ze in oorspronkelijke staat door de rechterlijke macht openbaar worden gemaakt, behoren tot het publiek domein ('vrij over te nemen'). Dit geldt echter niet voor door een uitgever verzamelde en bewerkte uitspraken zoals deze, voorzien van kopjes, inleidende samenvattingen en annotaties, door de uitgever in een boekwerk of periodiek worden gebundeld.

In het kader van deze overeenkomst wordt een gerechtelijke uitspraak inclusief noot, ongeacht het aantal woorden, beschouwd als kort werk, waarover per pagina wordt afgerekend. Het is toegestaan om meerdere uitspraken uit één boekwerk of periodiek over te nemen.

Ten aanzien van boekwerken geldt echter ook hier de voorwaarde dat in totaal nooit meer dan een derde deel van het gehele oorspronkelijke zelfstandige werk mag worden overgenomen.

Indien rechterlijke uitspraken verzameld in een insteekband met gebundelde periodieken, zoals bij voorbeeld een NJ-band, worden overgenomen, wordt deze insteekband beschouwd als het gehele oorspronkelijke zelfstandige werk.

Overnemen van wetgeving

Ook de overname van door de uitgever in een boekwerk of periodiek gebundelde en bewerkte wetgeving valt onder deze overeenkomst. Uitsluitend indien rechtstreeks uit het Staatsblad, de Staatscourant of het Tractatenblad wordt overgenomen, kan een beroep worden gedaan op het publiek domein. Dit geldt niet voor door de uitgeverij in bundels of periodieken gepubliceerde wetgeving. Hierop rust immers auteursrecht vanwege de bewerking door de uitgever, zoals deze blijkt uit bij voorbeeld de inleiding, kopjes, verwijzingen, toevoegsels, aantekeningen, noten of bewerkte jurisprudentie. Ten aanzien van wetgeving is het moeilijk om in het kader van deze overeenkomst specifieke normen voor een kort gedeelte c.q. kort werk aan te geven.

Voor zover een overname niet onder de normen van deze overeenkomst kan worden gebracht, dienen hierover afzonderlijke afspraken met de desbetreffende uitgever te worden gemaakt.

Overnemen van tekeningen, foto's en aardrijkskundige kaarten

Partijen kunnen in het kader van deze overeenkomst geen afspraken maken over de normen die gelden bij de overname van tekeningen, foto's en aardrijkskundige kaarten. Indien daar sprake van is, dient dit afzonderlijk te worden gemeld en kunnen afwijkende voorwaarden gelden. Het NUV adviseert de uitgevers de overeengekomen normen zoveel mogelijk analoog toe te passen.

Oneigenlijk gebruik

Partijen beschouwen het overnemen van meer dan een kort werk of kort gedeelte in een serie onderwijspublicaties die tegelijkertijd of elkaar direct opvolgend binnen hetzelfde studiejaar voor hetzelfde vak worden gebruikt, als oneigenlijk gebruik. In een dergelijk geval zal toestemming moeten worden gevraagd voor het overnemen van een niet-kort gedeelte of een niet kort werk.

Ad artikel 3 Grondslag billijke vergoeding

De grondslag voor de bepaling van de 'billijke vergoeding', als genoemd in artikel 16 lid 1 sub a ten vijfde Aw, is een vergoeding die in eerdere readerovereenkomsten als volgt werd berekend: de oplage van de onderwijspublicatie werd vermenigvuldigd met het aantal overgenomen pagina's uit een zelfstandig auteursrechtelijk beschermd werk, vermenigvuldigd met het geldend tarief per pagina. In geval de onderwijspublicatie slechts in één of enkele, al dan niet elektronische, exempla(a)r(en) of versie(s) wordt aangeboden, gold als grondslag voor de oplage het aantal studenten waarvoor de onderwijspublicatie is bedoeld. Deze grondslag is in deze overeenkomst berekend tot een jaarlijkse vergoeding per ingeschreven student.

Ad artikel 4 Bepaling en verdeling afkoopsom

Het aantal studenten dat als basis is genomen voor de vaststelling van de totale hoogte van de jaarlijkse afkoopsom in 2001 en 2002 (300.000) betreft het afgerond ingeschat aantal studenten per 15 oktober van ieder jaar ingeschreven bij bekostigde hogescholen, lid van de HBO-raad, genoemd in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek. Gedurende de jaren 2001 en 2001 wordt deze afkoopsom verdeeld over de onderwijsinstellingen op basis van de per instelling betaalde vergoedingen in het verleden. De HBO-raad zal op basis van het te houden onderzoek bepalen of in de

toekomst een andere verdelingsgrondslag moet worden gehanteerd en, indien dat het geval is, zal de HBO-raad aangeven op welke wijze de verdeling dan zal plaatsvinden.

Ad artikel 5   Afdracht vergoeding en BTW

Aangezien het hier gaat om de uitwerking van een zogenaamde ‘wettelijke licentie’, verricht de uitgever hiermee geen dienst als bedoeld in artikel 4 van de Wet op de Omzetbelasting. Als gevolg hiervan behoeft over de door de uitgever ontvangen billijke vergoeding geen BTW te worden betaald. Dit is officieel bevestigd namens de Staatssecretaris van Financiën in een schrijven aan het bestuur van de KNUB d.d. 24 april 1986.

Dit geldt niet voor overeengekomen vergoedingen voor het met toestemming van de uitgever overnemen van niet-korte gedeelten, waarbij de uitgever immers wel een dienst verricht, namelijk het verlenen van toestemming: hierover dient dus wel BTW in rekening te worden gebracht.

Ad artikel 10   Vrijwaring

De onderwijsinstelling wendt zich in eerste instantie tot Stichting PRO. Stichting PRO bemiddelt namens de betrokken uitgevers, die op hun beurt geacht worden de betrokken auteurs te vertegenwoordigen. In incidentele gevallen, waarin de uitgever niet over het auteursrecht c.q. de benodigde volmacht beschikt om deze rechten te exploiteren, kan de uitgever niet meer dan een bemiddelende rol spelen. In alle andere gevallen vrijwaart Stichting PRO de onderwijsinstelling voor aanspraken van auteursrechthebbenden, alsmede van de Stichting Reprorecht, ter zake van het overgenomen korte gedeelte c.q. korte werk, mits geheel volgens deze overeenkomst is gehandeld.

Standaardvoorwaarden Stichting PRO

1. Definities

In deze standaardvoorwaarden van de Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie ('Stichting PRO') worden de volgende definities gehanteerd:

Standaardvoorwaarden: De voorwaarden die Stichting PRO namens de betrokken rechthebbenden hanteert voor het overnemen van auteursrechtelijk beschermd werk in publicaties die worden gemaakt om te worden gebruikt als toelichting bij het onderwijs. Onderwijsinstellingen en rechthebbenden die Stichting PRO hiervoor inschakelen aanvaarden daarmee de standaardvoorwaarden. De door Stichting PRO gehanteerde standaardvoorwaarden kunnen te allen tijde eenzijdig door Stichting PRO worden aangepast, voor zover zij niet betreffen de in de readerovereenkomsten tussen partijen overeengekomen afspraken. Deze standaardvoorwaarden zijn op 1 januari 2001 voor onbepaalde tijd in werking getreden. De readerovereenkomsten hebben een looptijd van 1 januari 2001 tot en met 31 december 2003.

Readerovereenkomsten: Overeenkomsten van het Nederlands Uitgeversverbond, de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU), de HBO-raad, Stichting PRO en de Stichting Publishers Rights Organisation voor de overname van korte auteursrechtelijk beschermde werken en van (korte) gedeelten uit auteursrechtelijk beschermde werken in onderwijspublicaties, waaronder readers. De normering uit deze overeenkomsten is opgenomen in deze standaardvoorwaarden.

Onderwijsinstellingen: De onderwijsinstellingen die vertegenwoordigd worden door de partijen bij de readerovereenkomsten (universiteiten en hogescholen), alsmede alle andere instellingen die publicaties maken die worden gebruikt als toelichting bij het door deze instellingen gegeven onderwijs (hierna te noemen 'onderwijspublicaties').

Voor de bepaling van de tarieven wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Niet-commerciële onderwijsinstellingen: onderwijsinstellingen die niet het behalen van direct of indirect economisch of commercieel voordeel nastreven. Hiertoe wordt in het kader van de readerovereenkomst met de VSNU ook het post-initieel onderwijs gerekend dat door een universiteit wordt verzorgd.
- Commerciële onderwijsinstellingen: onderwijsinstellingen die het behalen van direct of indirect economisch of commercieel voordeel nastreven.

Stichting PRO: De Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie handelt op grond van een mandaat namens de betrokken rechthebbenden, zowel in Nederland als in het buitenland. Als zodanig kan Stichting PRO een groot aantal rechthebbenden vertegenwoordigen in regelingen voor het verkrijgen van toestemming voor het gebruik van niet-korte werken en niet-korte gedeelten in onderwijspublicaties. Stichting PRO heeft afspraken gemaakt met representatieve organisaties van rechthebbenden op bladmuziek, foto's, illustraties en beeldende kunst op grond waarvan deze standaardvoorwaarden ook van toepassing zijn op het overnemen van dergelijke werken. In alle gevallen kan Stichting PRO ten minste als bemiddelaar optreden en is Stichting PRO door de betrokken rechthebbenden aangewezen toe te zien op de naleving van de readerovereenkomsten en de standaardvoorwaarden. Stichting PRO is

medeondertekenaar van de readerovereenkomst in verband met de uitvoering van de gemaakte afspraken.

2. Normen korte gedeelten en korte werken

- Uit niet-literaire boeken: maximaal 10.000 woorden, mits niet meer omvattend dan een derde deel van het gehele oorspronkelijk werk waaruit wordt overgenomen.
- Uit tijdschriften, dagbladen en andere periodieken met een niet-literaire inhoud: maximaal 8000 woorden, mits niet meer omvattend dan een derde deel van de aflevering waaruit wordt overgenomen.
- Uit literaire geschriften: maximaal 100 regels poëzie of 2500 woorden proza mits niet meer omvattend dan een tiende deel van het gehele oorspronkelijke werk.
- Grafieken, tabellen, schema's en soortgelijke werken mogen in hun geheel als kort werk worden overgenomen, mits niet meer dan 25 van dergelijke werken uit dezelfde oorspronkelijke uitgave.
- Een door de uitgever in een boekwerk of periodiek gebundelde en bewerkte rechterlijke uitspraak (inclusief annotatie) wordt beschouwd als kort werk. Voor uit een verzamelwerk overgenomen rechterlijke uitspraken geldt dat de overname beperkt dient te blijven tot maximaal een derde deel daarvan. Ook de uitgave van een in het kader van een plechtigheid van een onderwijsinstelling gehouden mondelinge voordracht (bijvoorbeeld een oratie) wordt, ongeacht het aantal woorden, beschouwd als kort werk.
- Bladmuziek: de songtekst wordt hetzelfde behandeld als poëzie: overname van de hele tekst tot een maximum van 100 regels is toegestaan. Voor het notenschrift geldt dat maximaal een halve pagina van het oorspronkelijk werk mag worden overgenomen.
- Als er naast de tekst ook foto's en/of illustraties overgenomen worden telt iedere foto/illustratie als 200 woorden. Dit is uitsluitend relevant voor de beoordeling of de omvang van het overgenomen gedeelte binnen de grenzen van een kort werk of kort gedeelte is gebleven.

[N.B. De in de readerovereenkomsten overeengekomen normen voor een kort gedeelte of kort werk zijn woordgrenzen. Ter indicatie: een gemiddelde boekpagina omvat meestal maximaal 400 woorden. Wanneer circa 25 pagina's uit een niet-literair boek of circa 6 pagina's uit een literair boek worden overgenomen, komt de overname qua omvang aan de kritische grens. Voor tijdschriften en andere periodieken is het niet mogelijk om een gemiddelde aan te geven. Zeker als er kolommen worden gebruikt ligt het aantal woorden per pagina veel hoger dan bij boeken. Of het over te nemen gedeelte geen kort gedeelte is, en toestemming voor de overname is vereist, dient per geval te worden vastgesteld. Alle overgenomen gedeelten met een omvang groter dan hierboven aangegeven, worden in het navolgende aangeduid met 'niet-korte gedeelten of niet-korte werken'.]

3. Tarieven

Onder een 'billijke vergoeding' wordt in de readerovereenkomsten een vergoeding verstaan welke als volgt wordt berekend: de oplage van de onderwijspublicatie vermenigvuldigd met het aantal overgenomen pagina's uit een zelfstandig auteursrechtelijk beschermd werk, vermenigvuldigd met het geldende paginataraief. Het

geldende paginatariief wordt mede bepaald door het tijdstip en de wijze van aanlevering van de brongegevens.

Voor niet-commerciële onderwijsinstellingen

In geval van tijdige, volledige en correcte aanmelding van korte gedeelten en korte werken op de door Stichting PRO voorgeschreven* elektronische wijze bedraagt het tarief per pagina:

* Indien zonder toestemming van Stichting PRO hiervan door de onderwijsinstelling wordt afgeweken, is Stichting PRO gerechtigd de hierdoor ontstane administratiekosten in rekening te brengen. Indien de melding langs elektronische weg afwijkt van hetgeen door Stichting PRO is voorgeschreven en daardoor niet direct verwerkt kan worden door Stichting PRO, zullen in ieder geval de tarieven voor melding via de meldingsformulieren gelden.

Voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2001 tot en met 31 december 2001:

- was 5,5 cent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- was 7,5 cent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

Voor onderwijspublicaties die zijn gemaakt om te worden gebruikt in de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003:

- 2,5 eurocent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- 3,5 eurocent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

In geval van tijdige, volledige en correcte aanmelding van korte gedeelten en korte werken aan de hand van de door Stichting PRO voorgeschreven meldingsformulieren bedraagt het geldend tarief per pagina:

Voor onderwijspublicaties die zijn gemaakt om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2001 tot 1 september 2001:

- was 5,5 cent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- was 7,5 cent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

Voor onderwijspublicaties die zijn gemaakt om te worden gebruikt in de periode 1 september 2001 tot 31 december 2001:

- was 6,5 cent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- was 8,5 cent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

Voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003:

- 3 eurocent voor overnames uit Nederlandse uitgaven;
- 4 eurocent voor overnames uit buitenlandse uitgaven.

Voor commerciële onderwijsinstellingen:

Voor overgenomen korte gedeelten en korte werken uit uitgaven van zowel Nederlandse als buitenlandse uitgevers:

- was 15 cent voor onderwijspublicaties die zijn gemaakt om te worden gebruikt in de periode 1 september 1997 tot 31 december 2001;
- 7 eurocent voor onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003.

Poëzie en muziekteksten

Voor het overnemen van volledige gedichten en muziekteksten gold tot 1 januari 2002, ongeacht de oplage van de onderwijspublicatie, een minimumvergoeding van 25 gulden en vanaf 1 januari 2002 geldt een minimumvergoeding van 11,50 euro per overgenomen gedicht of muziektekst.

Foto's en illustraties

Voor het overnemen van foto's en illustraties gelden de hierboven genoemde paginatarieven per overgenomen foto of illustratie. Indien de overgenomen foto of illustratie onderdeel is van een overgenomen tekstgedeelte, dan wordt zowel de normale paginavergoeding als de overgenomen illustratie gemeld en betaald.

4. Bron onbekend: het Vrijwaringsfonds

Het Vrijwaringsfonds van Stichting PRO biedt de mogelijkheid voor een onderwijsinstelling om in ruil voor een vrijwaring een betalingsregeling te treffen voor het overnemen uit werken waarvan de bron niet meer kan worden achterhaald of waarvan uitgever en auteur niet meer door de instelling kunnen worden achterhaald. Stichting PRO neemt de inspanningsverplichting op zich de rechthebbenden alsnog te achterhalen.

Indien een instelling van het Vrijwaringsfonds gebruik maakt, dienen de wel bekend zijnde gegevens te worden gemeld. Aanmelding voor het Vrijwaringsfonds geschiedt door middel van het PRO Readermeldingsprogramma of de PRO Readermeldingsformulieren.

Indien bij een melding niet de bron of geen correcte uitgever wordt vermeld, is Stichting PRO gerechtigd om deze melding aan te merken als een aanmelding voor het Vrijwaringsfonds en volgens de paginatarieven van het Vrijwaringsfonds af te rekenen.

Tarieven Vrijwaringsfonds voor het niet-commerciële onderwijs:

- 5 eurocent voor korte gedeelten en korte werken in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 10 cent tot 1 januari 2002 voor korte gedeelten en korte werken).
- 13 eurocent exclusief BTW voor niet-korte gedeelten en niet-korte werken uit uitgaven die vermoedelijk nog in de handel zijn, afkomstig van Nederlandse uitgevers, in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 30 cent tot 1 januari 2002).
- 7 eurocent exclusief BTW voor niet-korte gedeelten en niet-korte werken uit

uitgaven die vermoedelijk niet meer in de handel zijn, afkomstig van Nederlandse uitgevers, in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 15 cent tot 1 januari 2002).

- 18 eurocent exclusief BTW voor niet-korte gedeelten en niet-korte werken uit uitgaven van buitenlandse uitgevers in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 40 cent tot 1 januari 2002).

Tarieven Vrijwaringsfonds voor het commerciële onderwijs:

- 9 eurocent voor korte gedeelten en korte werken in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 20 cent tot 1 januari 2002).
- 14 eurocent exclusief BTW voor niet-korte gedeelten uit uitgaven van Nederlandse uitgevers in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 30 cent tot 1 januari 2002).
- 18 eurocent exclusief BTW voor niet-korte gedeelten uit uitgaven van buitenlandse uitgevers in onderwijspublicaties die gemaakt zijn om te worden gebruikt in de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2003 (was 40 cent tot 1 januari 2002).

[N.B. In de readerovereenkomst met de HBO-raad en in afkoopregelingen (zie artikel 10 van deze standaardvoorwaarden) zijn voornoemde tarieven voor korte gedeelten op basis van gebruiksgegevens verrekend tot een jaarlijkse vergoeding per instelling.]

5. Melding en betaling korte gedeelten en korte werken

De onderwijsinstelling dient per reader iedere overname van korte gedeelten en korte werken zo spoedig mogelijk aan te melden bij Stichting PRO, uiterlijk voor het einde van de meldingsperiode waarvoor de onderwijspublicatie voor het eerst is bestemd. Bij de melding dienen in ieder geval de volgende gegevens aan Stichting PRO te worden verstrekt:

- Code die door Stichting PRO aan de instelling, faculteit (sector) of vakgroep (opleiding) is toegekend;
- Naam en telefoonnummer contactpersoon;
- Oplage reader;
- Readernummer;
- (Code) soort overname;
- Uitgeversnaam, plaats en land van vestiging;
- Auteur, titel, ISBN van het werk waaruit wordt overgenomen;
- Totaal aantal overgenomen pagina's en/of woorden, en indien van toepassing het totaal aantal overgenomen foto's, tekeningen, grafieken, schema's en/of tabellen;
- Totaal aantal pagina's van het originele werk waaruit wordt overgenomen.

Indien gegevens ontbreken die noodzakelijk zijn om tot uitkering aan de rechthebbende(n) te kunnen overgaan, zal Stichting PRO de melding aanmerken als een

aanmelding voor het Vrijwaringsfonds. Stichting PRO zal dan op basis van de tarieven van het Vrijwaringsfonds afrekenen.

De volgende meldingsperioden van vier maanden zijn overeengekomen:

<u>1^e gebruik in periode</u>	<u>uiterlijk melden vóór</u>
september - december	1 januari
januari - april	1 mei
mei - augustus	1 september

Herdrukken en bijdrukken dienen afzonderlijk te worden aangemeld, eveneens voor het einde van de periode waarin de her- of bijdruk voor het eerst gebruikt wordt. Voor de melding is bij Stichting PRO het door Stichting PRO voorgeschreven PRO Readermeldingsprogramma of de PRO Readermeldingsformulieren beschikbaar.

Stichting PRO zal een op grond van de melding berekende en gespecificeerde factuur voor betaling van de vergoeding aan de onderwijsinstelling zenden. De onderwijsinstelling zal vervolgens de betaling van de vastgestelde vergoeding verrichten binnen 30 dagen na dagtekening van de desbetreffende factuur van Stichting PRO. In geval van niet tijdige betaling zal Stichting PRO de wettelijke rente in rekening brengen.

Indien een onderwijsinstelling voornoemde meldingstermijnen heeft overschreden, is Stichting PRO gerechtigd om de wettelijke rente over het factuurbedrag van de betreffende meldingsperiode te berekenen, berekend over de periode die is gelegen tussen de dag waarop, indien wel tijdig zou zijn aangemeld, een factuur zou zijn opgemaakt en de datum van de factuur voor de te laat verrichte meldingen. Stichting PRO is tevens gerechtigd de tarieven te hanteren die gelden op het moment van aanmelding.

[N.B. In de readerovereenkomst met de HBO-raad en in afkoopregelingen (zie artikel 10 van deze standaardvoorwaarden) is melding van overgenomen korte gedeelten en korte werken niet meer vereist.]

6. Bronvermelding

De persoonlijkheidsrechten van de auteur van het overgenomen werk dienen te worden gerespecteerd. In de onderwijspublicatie dient bronvermelding plaats te vinden: opgave van titel, auteur, uitgever en (indien beschikbaar) ISBN. Correcte bronvermelding in geval van overname uit een dagblad of tijdschrift houdt in dat tevens de jaargang en het afleveringsnummer worden vermeld.

Stichting PRO hanteert vanaf 1 januari 2002 voor overgenomen korte gedeelten en korte werken zonder bronvermelding een boetetarief van 4,5 eurocent (exclusief BTW). Uiteraard is bronvermelding ook een voorwaarde bij verleende toestemming voor niet-korte gedeelten en geldt bij niet-naleving van deze voorwaarde hetzelfde boetetarief.

7. Administratie

De onderwijsinstelling dient een of meer administratie(s) bij te houden. Deze administraties worden gevoerd op een of enkele aan Stichting PRO kenbaar gemaakte plaats(en) binnen de onderwijsinstelling en zal/zullen tenminste bevatten:

productiecijfers en titels van de geproduceerde readers inclusief readernummers, verkoopcijfers, voorraadcijfers, alsmede bewijzen van toestemming van overnames van niet-korte gedeelten.

De onderwijsinstelling zal Stichting PRO schriftelijk op de hoogte stellen van de contactperso(n)en(en) binnen de organisatie die verantwoordelijk zijn voor deze administratie(s) en die op de hoogte zijn van alle communicatie met Stichting PRO. Indien binnen de instelling meer dan één contactpersoon is aangewezen, zal de instelling één persoon aanwijzen als centraal aanspreekpunt voor Stichting PRO.

8. Controle

De onderwijsinstelling dient van iedere gepubliceerde onderwijspublicatie één bewijsexemplaar bij melding mee te sturen. Als dit herhaaldelijk of grootschalig wordt nagelaten, zal de vergoeding die (naar schatting) verschuldigd is op grond van de in de betreffende onderwijspublicatie overgenomen (gedeelten van) werken met 15% worden verhoogd.

Alle onderwijspublicaties dienen te zijn voorzien van een op de reader gedrukt readernummer en de code van de universiteit. Als dit wordt nagelaten kan 11,50 euro per reader per meldingscode aan administratiekosten in rekening worden gebracht. Mits tijdig aangekondigd heeft Stichting PRO het recht op inzage van de hierboven genoemde administraties. Mits tijdig aangekondigd heeft Stichting PRO tevens het recht om de onderwijspublicaties op verspreidingspunten te controleren en zonodig (indien de stichting daarover niet reeds beschikt) kosteloos een bewijsexemplaar per titel mee te nemen.

Stichting PRO heeft het recht om op eigen kosten eenmaal per jaar de onderwijspublicaties en de bescheiden die hierop betrekking hebben te doen controleren door een door Stichting PRO aangewezen registeraccountant (lid van NIVRA). Worden bij deze controle aanzienlijke verschillen ten nadele van de uitgever geconstateerd tussen gedane opgave en feitelijk geconstateerde overnames, dan draagt de onderwijsinstelling de kosten van deze controle.

Ten behoeve van de controle op gebruik in elektronische vorm krijgt Stichting PRO dezelfde toegang tot het netwerk als de studenten hebben, dan wel een bewijsexemplaar in print- of diskettevorm.

9. Vrijwaring

Stichting PRO vrijwaart namens de desbetreffende auteursrechthebbenden de afdragende onderwijsinstelling voor aanspraken van auteursrechthebbenden, alsmede van de Stichting Reprorecht, ter zake van de billijke vergoeding, indien en zover de overname en de betaling door de onderwijsinstelling op basis van de readerovereenkomsten en de standaardvoorwaarden hebben plaatsgevonden.

10. Elektronische onderwijspublicatie

De onderwijsinstelling kan met Stichting PRO een aanvullende overeenkomst sluiten voor het overnemen van korte gedeelten en korte werken in elektronische readers op een besloten netwerk, op diskette of op cd-rom. De te hanteren normen voor korte gedeelten en korte werken, evenals de paginatarieven, zullen dezelfde zijn als bij papieren readers. Voor een dergelijke overeenkomst dient de onderwijsinstelling ruim voor publicatie van de elektronische reader contact op te nemen met Stichting PRO.

Scannen

Voor het scannen van teksten is aanvullende toestemming vereist van de desbetreffende uitgever. Via Stichting PRO kan die toestemming worden verkregen voor korte gedeelten en korte werken. Hiervoor zal door de onderwijsinstelling een verklaring moeten worden afgegeven om misbruik te voorkomen (alleen tijdelijke elektronische opslag uitsluitend voor gebruik in de desbetreffende ‘papieren’ reader). Ook dienen er garanties te worden verleend voor het respecteren van de persoonlijkheidsrechten (onder andere een correcte reproductie en duidelijke bronvermelding). Instellingen die teksten voor papieren readers willen scannen, wordt verzocht contact op te nemen met Stichting PRO.

[N.B. In de readerovereenkomst met de HBO-raad is gebruik in elektronische vorm toegestaan op dragers die alleen aan ingeschreven studenten ter beschikking worden gesteld, dan wel via een netwerk waartoe uitsluitend ingeschreven studenten en docenten toegang hebben. Ook in individuele overeenkomsten tussen onderwijsinstellingen en Stichting PRO kan een dergelijke regeling worden getroffen, al dan niet in combinatie met een afkoopregeling als bedoeld in artikel 10.]

11. Afkoopregeling

Universiteiten kunnen een verzoek tot afkoop van overnames van korte gedeelte en korte werken indienen bij Stichting PRO. De HBO-raad heeft in de readerovereenkomst een collectieve afkoopregeling getroffen.

Tarief

De afkoopsom zal gebaseerd worden op een vergoeding per student per jaar en betreft het overnemen van korte gedeelten en korte werken uit zowel Nederlandse als buitenlandse uitgaven. Basis voor het tarief is de over het voorgaande jaar verschuldigde vergoedingen. Voor het treffen van een afkoopregeling hanteert Stichting PRO een toeslag van 60% op de vergoeding die in het voorgaande jaar was verschuldigd.

Voorwaarden

De onderwijsinstelling dient eventuele bestaande achterstanden in het melden van overgenomen korte gedeelten en korte werken in te lopen, of Stichting PRO zal het gebruik zo exact mogelijk inschatten. De standaardvoorwaarden en de readerovereenkomsten blijven van kracht, alleen de afspraken betreffende de melding van korte gedeelten en de betaling daarvan worden geregeld in een afzonderlijke overeenkomst met Stichting PRO.

In deze overeenkomst kunnen ook nadere afspraken worden gemaakt over de controle op naleving van de overeenkomst.

Digitaal gebruik

Indien de onderwijsinstelling een mediumneutrale regeling wenst waarin ook de overname van korte gedeelten en korte werken in elektronische onderwijspublicaties wordt afgekocht, zal een toeslag van 20% in rekening worden gebracht. Ook het digitale gebruik van korte gedeelten in onderwijspublicaties zoals scannen en publicatie op intranet is hiermee geregeld. Een belangrijke voorwaarde voor digitaal gebruik is dat

alleen gebruik in een besloten netwerk is toegestaan. Stichting PRO krijgt ter controle toegang tot het netwerk dan wel een bewijsexemplaar in print- of diskettevorm.

Korting bij centrale regeling

Indien op centraal niveau een regeling kan worden getroffen (inclusief centrale facturatie), ontvangt de onderwijsinstelling een korting van 10% op de vergoeding voor het gebruik van papieren readers en 10% korting op de vergoeding voor het digitale gebruik. De afkoopsom zal in dit geval bestaan uit de door Stichting PRO vastgestelde en goedgekeurde vergoeding over het voorgaande jaar plus 50% (exclusief digitaal gebruik) of plus 60% (inclusief digitaal gebruik).

Het bevoegd gezag van de instelling verzorgt de coördinatie van de afkoopregelingen. Alle betrokken onderdelen van de onderwijsinstelling geven hun medewerking aan de totstandkoming van de afkoopregelingen, bijvoorbeeld door het ondersteunen van onderzoek naar het readergebruik in heden en verleden en het leveren van gegevens omtrent studentenaantallen. De afkoopsom is bindend voor de gehele instelling.

Controle

Van alle vervaardigde readers wordt direct na productie een bewijsexemplaar aan Stichting PRO gezonden. Jaarlijks ontvangt Stichting PRO een opgave van het aantal geproduceerde readers, met titel en oplagecijfers (inclusief omvang reader) alsmede opgave van het aantal studenten. Dit om periodieke bijstelling van de afkoopsom mogelijk te maken.

Nader overeen te komen

Een en ander dient nader overeen te worden gekomen met de onderwijsinstelling en geldt onder voorbehoud van goedkeuring van het bestuur van Stichting PRO.

12. Het overnemen van niet-korte gedeelten en niet-korte werken

Indien een onderwijsinstelling een werk geheel of gedeeltelijk wenst over te nemen en de overname heeft een grotere omvang dan de hiervoor aangegeven normen voor korte gedeelten en korte werken, is hiervoor, voorafgaand aan de vervaardiging van de publicatie, toestemming van de uitgever. Indien toestemming wordt verleend, kunnen de hoogte van de vergoeding en eventuele andere voorwaarden door de uitgever c.q. de auteursrechthebbende(n) worden bepaald.

Stichting PRO heeft van veel uitgevers het mandaat gekregen om een groot deel van de toestemmingsverzoeken tegen standaardvoorwaarden af te handelen.

Indien Stichting PRO het toestemmingsverzoek niet zelf kan afhandelen, wordt het toestemmingsverzoek doorgestuurd naar de betreffende uitgever.

Toestemmingsverzoeken dienen via het toestemmingsaanvraagformulier te worden ingediend. Dit formulier is uit te printen via het PRO Readermeldingsprogramma, of in gedrukte vorm op te vragen bij Stichting PRO. Om van tijdige afhandeling verzekerd te zijn, dient dit formulier tenminste vijf werkdagen voordat de reader in productie wordt genomen in het bezit te zijn van Stichting PRO.

Paginatariëven voor niet-korte gedeelten

Paginatariëven die Stichting PRO hanteert indien namens de desbetreffende rechthebbenden toestemming kan worden verleend voor het overnemen van niet-korte

gedeelten of niet-korte werken:

- Niet-korte gedeelten en niet-korte werken uit uitgaven die nog in de handel zijn, afkomstig van Nederlandse uitgevers: de gemiddelde paginaprijs van de uitgave waaruit wordt overgenomen, of - indien deze bij PRO niet bekend is – 11,5 eurocent (exclusief BTW).
- Niet-korte gedeelten en niet-korte werken uit uitgaven die vermoedelijk niet meer in de handel zijn, afkomstig van Nederlandse uitgevers: 4,5 eurocent (exclusief BTW).
- Niet-korte gedeelten en niet-korte werken uit uitgaven van Buitenlandse uitgevers: de gemiddelde paginaprijs van de uitgave waaruit wordt overgenomen of - indien deze bij Stichting PRO niet bekend is - 16 eurocent (exclusief BTW). Bij buitenlandse uitgaven geen onderscheid gemaakt ten aanzien van het al dan niet in de handel zijn van de desbetreffende uitgaven.
- Indien een niet-kort gedeelte of niet-kort werk zonder de vereiste toestemming in een reader blijkt te zijn overgenomen, hanteert PRO bij wijze van voorschot op een schadevergoeding de volgende paginatarieven:
  - 16 eurocent (exclusief BTW) per overgenomen pagina uit alle uitgaven van Nederlandse uitgevers;
  - 20 eurocent (exclusief BTW) per overgenomen pagina uit alle uitgaven van buitenlandse uitgevers;een en ander onverminderd het recht van de desbetreffende rechthebbenden een aanvullende schadevergoeding te bedingen indien zij aantoonbaar een grotere schade hebben geleden.
- Indien tijdig voor de publicatie om toestemming is gevraagd en de overschrijding van de norm ‘kort gedeelte’ of ‘kort werk’ als marginaal is aan te merken, zal Stichting PRO het geldende tarief voor korte gedeelten en korte werken in rekening brengen.

De hierboven genoemde tarieven dienen ter indicatie. Het is mogelijk dat uitgevers Stichting PRO opdragen een afwijkend tarief te hanteren, of in bepaalde gevallen de toestemming te weigeren.

Stichting PRO, november 2002